

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De bescherming der leden van de ondernemingsraden

De tientallen sluitingen van allerhande ondernemingen en de aanzienlijke vermindering van het tewerkgesteld personeel, heeft het probleem van de bescherming van de leden van de ondernemingsraden, zeer actueel gemaakt.

Het is onze bedoeling in deze bijdrage de wettelijke principes aan de hand van de nog eerder schaarse rechtspraak even te ontleden.

Ontstaan van de bescherming van de leden van de Ondernemingsraad.

1. De wet van 20 september 1948 op de Bedrijfsraden en de Ondernemingsraden, werd door de wetgever zelf beschouwd als een wet die het ganse maatschappelijke bestel grondig moest hervormen. In de optimistisch, en vooruitstrevende geest van de naoorlogse jaren, meende men dat het ogenblik gekomen was om tot grondige structuur-hervormingen over te gaan : de eensgezinde samenwerking tussen kapitaal en arbeid, werd als een te bereiken ideaal geproclameerd. Men hoefde hiervoor slechts een kaderwet tot stand te brengen die de grote principes van deze samenwerking zou vastleggen.

Het is dan ook met een zeker naïef idealisme dat in het oorspronkelijk wetsontwerp nr. 50 dat door de toenmalige regering op 3-2-1947 in de Kamer van Volksvertegenwoordiging werd neergelegd, er geen sprake was van zg. bescherming van de leden van de ondernemingsraad (wetsontwerp nr 50 - zitting 1947-48 - Kamer van Volksvertegenwoordiging). Het uitgebreid verslag van de heer Leburton over dit wetsontwerp, uitgebracht op 2 juni 1948, voorziet nochtans reeds een zekere bescherming van de leden van de ondernemingsraden daar waar art. 21 aldus werd geformuleerd ;

« De vertegenwoordiger kan slechts worden afgedankt om een ernstige reden, die wegzending op staande voet rechtvaardigt ».

Er was echter geen enkele sanctie voorzien. Het wetsontwerp werd aldus aan de Senaat overgemaakt en uit het verslag nr. 489 van 28 juli 1948 van de heer Van Zeeland, blijkt dat alle amendementen op dat artikel 21 in de Commissie van de Senaat verworpen werden. Aldus ontstond het artikel 21 van de wet van 20 september 1948.

2. Het bleek al vlug dat deze bescherming onvoldoende was. Er werden misbruiken gemeld vanwege de patroons ten opzichte van sommige kandidaten die niet verkozen werden.

Op 19-1-1950 legden de heren Major, Gailly en Spinoy ter Kamer van Volksvertegenwoordigers (stuk nr. 174) dan ook een wetsvoorstel neer, er toe strekkende de bescherming van artikel 21 te zien uitbreiden tot al de kandidaten der werknemers voor de verkiezing der ondernemingsraden.

De heer Deconinck voegde er een ander wetsvoorstel bij op 24-1-1950 (stuk nr. 181) waarbij de waarborgen voorzien werden voor de duur van de mandaatstermijn waarvoor de verkiezing van de ondernemingsraden plaats had.

De toenmalige regering diende op 25-1-1950 amendementen in op deze wetsvoorstellen (stuk nr. 182) om de bescherming van de kandidaten te doen duren « tot het jaar volgend op de aanplakking » (zie ook verslag nr. 185 van de heer Van den Daele van 26-1-1950).

3. Op 31-1-1950 wordt er een nieuw wetsvoorstel (nr. 196) door de heer Humblet ingediend en dit bevat een heel nieuw element. Voor het eerst wordt er voorgesteld dat een lid van de ondernemingsraad of een kandidaat zou kunnen afgedankt worden niet alleen om een zwaarwichtige reden maar ook « om redenen van economische of technische aard, die de afdanking van het gehele of van een deel van het personeel der onderneming wettigt ».

Het aanvullend verslag van de heer Van den Daele van 1-2-1950 (stuk nr. 204) zegt :

« Uwe Commissie heeft eenparig volgend amendement op de tekst aanvaard :

« 1. Aan het nieuwe artikel 21 par. 1, lid 5, wordt » toegevoegd : of wegens redenen van economische » en technische aard, voorafgaandelijk erkend door » de bevoegde paritaire commissie ».

« 2. De eventuele afdanking wegens economische of » technische redenen geldt enkel wanneer ze het ge- » volg is van de stopzetting van de gehele onderne- » ming, van een afdeling daarvan, bedoeld bij artikel » 17 der wet van 20 september 1948, of van de bui-

» tendienststelling van een wel bepaalde speciale personeelgroep ».

En de heer Van Den Daele voegt er aan toe :

« De Commissie oordeelt eenparig dat het ondernemingshoofd gehouden is de vertegenwoordigers » en de kandidaten, afgedankt wegens economische of » technische redenen, zoals hoger bedield, en verduidelijkt in dit verslag, onmiddellijk en bij prioriteit » in hun vroegere functie weder in dienst te nemen » wanneer de economische of technische redenen die » tot de afdanking aanleiding gaven, opgehouden hebben te bestaan ».

3. Het artikel 21 krijgt door allerlei amendementen dan ongeveer de vorm zoals het hans bestaat : ook de sancties worden voorzien. De duur van de bescherming van de kandidaten wordt tenslotte als compromis beperkt tot « twee jaar volgende op de aanplakking van de uitslag ». Aldus kwam de wet van 18 maart 1950 tot stand die als basiswet van de eigenlijke bescherming van de leden van de ondernemingsraden kan beschouwd worden.

4. Een nieuw wetsontwerp wordt echter reeds op 13 december 1951 (stuk 101) neergelegd waarbij de bescherming van de kandidaten wordt verlengd tot aan « de volgende verkiezingen ». Gezien de reactie van sommige invloedrijke kringen kwam men tenslotte in de wet van 15 juni 1953 tot een compromis : voor de kandidaten zou de eerste beschermingsperiode duren tot aan de volgende verkiezingen, en de tweede en volgende « totdat de twee jaar volgende op de aanplakking van de uitslag der verkiezingen, verstreken zijn ».

De huidige tekst over de bescherming van de leden van de ondernemingsraden, luidt dan ook als volgt :

Art. 21. Par. 1, 5° lid :

« Tot de volgende verkiezingen kan de vertegenwoordiger slechts worden afgedankt om een ernstige » reden, die wegzending op staande voet rechtvaardigt » of wegens redenen van economische en technische » aard, voorafgaandelijk erkend door de bevoegde » paritaire commissie ».

Par. 2

« Van de vijftien dagen af, die het ogenblik voorafgaan waarop de ondernemingsraad, of wanneer deze » nog niet bestaat, het bedrijfshoofd voor de eerste » maal, door middel van aanplakking, de datum waarop » hij de verkiezing heeft vastgesteld, aan de arbeiders » heeft bekend gemaakt, en tot de volgende verkiezingen, mag de arbeider die op een kandidatenlijst werd » voorgedragen, slechts afgedankt worden wegens ernstige redenen die de wegzending op staande voet » rechtvaardigen of na aanplakking van de uitslag der » verkiezingen, alleen wegens redenen van economische » en technische aard, voorafgaandelijk erkend door de » bevoegde paritaire commissie. De voor de tweede en » volgende verkiezingen voorgedragen kandidaten zullen het voordeel van vorig lid genieten totdat de » twee jaar volgend op de aanplakking van de uitslag » ervan, verstreken zijn ».

Par. 5

« Het bedrijfshoofd is gehouden de bij paragrafen 1 » tot 4 bedoelde arbeiders opnieuw in de onderneming » op te nemen, volgens de clausules en voorwaarden » van hun contract, op voorwaarde dat zij bij een ter » post aangetekend schrijven de aanvraag hiertoe aan » hem richten, binnen de dertig dagen volgende op de » afdanking. Voor de arbeiders die vóór de inwerking-

» treding van deze wet werden afgedankt, dient de » aanvraag evenwel gedaan binnen dertig dagen volgende op deze inwerkingtreding ».

Par. 6

« Ingeval het bedrijfshoofd de verplichtingen die hem » krachtens par. 5. worden opgelegd, niet volbrengt » ten opzichte van de vertegenwoordiger of van de » arbeider die op een kandidatenlijst werd voorgedragen en die hij in overtreding met de bepalingen van » paragrafen 1 tot 4 heeft afgedankt, is hij gehouden » aan die arbeiders een vergoeding uit te betalen die » gelijk is aan het bedrag der bezoldiging van twee » jaar, met inbegrip van de krachtens het contract » verworven voordelen, en onverminderd een hogere » vergoeding, eventueel verschuldigd krachtens het » contract of het gebruik en elke andere schadevergoeding wegens materieel en moreel nadeel.

» Dezelfde vergoedingen zijn verschuldigd, indien de » ernstige redenen, die worden ingeroepen om de wegzending op staande voet te rechtvaardigen, als ongegrond worden geoordeeld ».

Par. 7

« Wanneer het bedrijfshoofd de vertegenwoordiger » of de arbeider die op een kandidatenlijst werd voorgedragen, opnieuw in dienst neemt, is hij niettemin » gehouden aan die arbeider een vergoeding te betalen » die gelijk is aan het bedrag der bezoldiging welke hij » hem had moeten betalen ».

* * *

Ontleding van deze teksten.

1. Wie zijn de beschermde leden ?

5. De tekst laat geen twijfel over : het zijn de afgevaardigden van de *werknemers*, zowel de eigenlijke gekozenen als de kandidaten die hier bedoeld zijn. Op te merken is echter dat om van de bescherming te kunnen genieten de kandidaten *regelmatig* op de lijst moeten ingeschreven zijn. D.w.z. dat zij moeten voldoen aan de voorwaarden van artikel 19 en 16, 4° der wet van 20 september 1948 en het Besluit van de regent van 23-11-1949, nl.

a) Bel zijn en minstens 25 jaar oud.

b) Gedurende ten minste 3 jaar werkzaam zijn in de bedrijfstak waartoe de onderneming behoort en ten minste 6 maand in de onderneming zelf (art. 19).

c) De burgerlijke en politieke rechten genieten (art. 16, 4de lid).

d) Deel uitmaken van een syndicale organisatie.

e) Tot de categorie arbeiders behoren op wier lijst men voorgedragen wordt (zie A.P.R. v° Ondernemingsraden nr. 29).

Het is alleen de definitieve kandidatenlijst die in aanmerking komt (zie A.P.R. loco cit. nr. 114). Zo besliste de Werkrechtssraad van Charleroi op 13 november 1950 (Arb. Bl. 1951, blz. 298) dat een arbeider die nog niet in de bedrijfstak was tewerkgesteld geen bescherming kan genieten. Ook aan de arbeider die laattijdig als kandidaat was opgegeven, werd bescherming geweigerd (W.R. Antwerpen, 1 oktober 1951 - Arb. Bl. 1951 nr. 11) ; zie ook Werkrechtssraad van Bergen op 16-2-1952 en Geysen « Les Conseils d'entreprises - Revue de Droit Social 1952, pp. 47-48).

2. Duur van de Beschermingsperiode.

6. Hier moeten wij een onderscheid maken tussen de werkelijke gekozenen en de kandidaten die niet gekozen werden.

a) De kandidaten :

1. Aanvangsdatum : volgens de tekst van de wet is het vanaf de vijftiende dag vóór het ogenblik van de *aanplakking* die de datum van de verkiezing vaststelt (W.R. Beroep van Brussel, 26-4-1956 - Revue de Droit Social, 1957, p. 111). Deze aanplakking moet geschieden ingevolge art. 3 van het Regentsbesluit van 13 juli 1949, hetzij in opdracht van de ondernemingsraad zo deze reeds bestaat, hetzij door toedoen van het bedrijfshoofd wanneer de ondernemingsraad voor de eerste maal wordt opgericht.

De tekst van art. 21, par. 2, spreekt van verbod van «afgedankt» te worden. Er heeft betwisting bestaan omtrent de inhoud van dit begrip.

Wanneer de afdanking gebeurde door middel van een regelmatige opzeg, was het verboden van de *opzeg* te geven vanaf de bedoelde 15 dagen of was het ook verboden van een opzeg te geven die zou *verstrijken* tijdens deze beschermingsperiode? De Werkrechtersraad van Beroep van Bergen besliste op 16 februari 1952 (Revue de droit social 1952, p. 160) dat een arbeider die zijn opzeg gekregen had *drie weken* voor de voorgeschreven publicatie van de datum van de verkiezingen, niet beschermd was, en dit ondanks het feit dat deze arbeider die recht had op een opzeg van drie maanden, nog aan 't werk was na de verkiezingen. M. a. w. hier werd met de afdanking bedoeld de dag van de betekening van deze opzeg.

Deze uitspraak lijkt ons logisch en juist : veronderstellen wij even dat het gaat om een bediende met 30 jaren dienst die kandidaat zou zijn voor de ondernemingsraad. Deze heeft recht op een opzeg van 21 maanden. Hoe zou een werkgever kunnen weten op het ogenblik dat hij opzeg geeft, dat deze bediende anderhalf jaar later kandidaat zou zijn voor de ondernemingsraad? Om, aan zijn opzeg te ontsnappen of om een aanzienlijke vergoeding te kunnen opstrijken, zou het de bediende in kwestie volstaan om gedurende zijn opzegtermijn zodanig te manœuvreren dat hij op de kandidatenlijst zou gezet worden. Deze thesis schijnt ons trouwens bekrachtigd door het Arrest van het Hof van Cassatie van 25-4-1957, hoewel de motivering van dit arrest niet zeer duidelijk is (Revue de Droit Social, 1957, p. 216).

Het argument dat in art. 21, par. 8 gezegd wordt hetgeen door afdanking in art. 21 verstaan wordt, kan alleen onze thesis maar versterken. Dit artikel zegt :

« Voor de toepassing van d't artikel, wordt als afdanking beschouwd, onverschillig of het gaat om een » vertegenwoordiger of een arbeider die op een kandidatenlijst werd voorgedragen, elke verbreking van » het kontrakt vanwege de werkgever, gedaan hetzij » met of zonder afdankingsvergoeding, hetzij zonder » opzegging of met een opzegging die werd betekend » van de vijftien dagen af die het ogenblik voorafgaan » waarop de datum der verkiezingen voor de eerste » maal, door middel van aanplakking ter kennis van » de arbeiders werd gebracht ».

Vermits het begrip « afdanking » in art. 21 verschillende betekenissen kan hebben, moet men in elk afzonderlijk geval zien welke inhoud het best convenieert met de context en met de bedoeling van de wetgever. In het geval dat ons hier bezig houdt, moet men zeker door afdanking verstaan « de opzegging die betekend werd » van de vijftien dagen af vóór de aanplakking van de datum van de verkiezing.

2. Einddatum van de beschermingsperiode : De tekst van de wet is duidelijk : vóór de eerste verkiezing van de ondernemingsraad duurt de bescherming « tot de volgende verkiezingen ». Voor de tweede en volgende

verkiezingen duurt deze periode tot twee jaar volgend op de aanplakking van de uitslag van deze verkiezingen.

b) De werkelijk gekozenen :

7. — 1. Beginstadium : ook 15 dagen vóór de eerste aanplakking van de datum van de verkiezingen, vermits zij op dat ogenblik « kandidaten » zijn.

2. Einddatum : « tot de volgende verkiezing » (art. 21, par. 1, lid 5). Hier moeten wij een probleem onderzoeken dat zowel de werkelijke verkozenen, als de kandidaten betreft.

Quid wanneer in de loop der 4 jaren volgend op de verkiezing het personeel van het bedrijf gevoelig vermindert, beneden het minimum-aantal nodig voor de oprichting van een ondernemingsraad valt, of wanneer de onderneming moet sluiten? Dit probleem is in de huidige economische en technische evolutie zeer aktueel geworden. Zeer veel ondernemingen zijn inderdaad het slachtoffer geworden van de economische recessie (denk b.v. aan de sluiting der steenkolenmijnen). Andere bedrijven hebben tengevolge van de automatisatie en de technische vooruitgang het tewerkgesteld personeel aanzienlijk kunnen vermindern.

8. Een eerste vraag die zich stelt is : wanneer het bedrijf tot minder dan 50 personeelsleden zou vallen, is of wordt dan de ondernemingsraad ontbonden?

Mter Jan Steyaert, in een nota onder een uitspraak van de Werkrechtersraad van Beroep op 22 december 1952 (R.W., 1952-53, kol. 1070 v°) was de mening toegedaan dat in de gegeven omstandigheden de ondernemingsraad niet meer zou moeten vergaderen. Deze mening wordt echter in de rechtspraak tegengesproken. De Werkrechtersraad van Beroep had in hoger gemelde beslissing reeds gemotiveerd :

« Aangezien de argumentatie van geïntimeerde dat » de wet enkel de verplichting oplegt een ondernemingsraad *in te stellen*, doch geenszins gebiedt deze » raad *in stand te houden* wanneer de reden of oorzaak » van de wettelijke verplichting (in casu meer dan 200 » — thans 50 personeelsleden) ophoudt een werkelijk » heid te zijn, niet steekhoudend is ;

» dat het geenszins de bedoeling van de wetgever » is geweest en de werking van de ondernemingsraad » in een onderneming op om het even welk tijdstip te » laten afhangen van de schommelingen die de omvang » van het tewerkgesteld personeel ondergaat ».

De voorziening in verbreking tegen deze beslissing werd door het hoogste Hof op 29 oktober 1954 (R.W., 1954-55, kol. 1133) in volgende termen verworpen :

« Overwegende dat uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat deze wetsbepaling de bedoeling van » de wetgever uitdrukt — zoals deze overigens haar » bevestiging vindt in de latere wetten van 15 juni 1953 » en 15 maart 1954 — het bestaan van de in de aan » de wet onderworpen ondernemingen opgerichte ondernemingsraden te handhaven minstens tot de datum » der volgende verkiezingen, om het even welke de » wijzigingen die sedert de verkiezingen van de » tegenwoordigers van het personeel in het aantal te » werkgestelde werknemers zijn voorgekomen, en, hoe » wel dit aantal minder zij geworden dan het aantal » vereist opdat de onderneming aan de wet onderworpen » pen weze ».

In dezelfde zin werd gestatueerd door de Werkrechtersraad van Namen op 21-1-1957 (Revue de Droit Social, 1957, p. 229 obs. A.1) en op 7-3-1958 (Revue de Droit Social 1959, p. 135).

Het lijkt dus wel vast te staan dat de opgerichte ondernemingsraad moet blijven voort functioneren, ook al wordt het minimum aantal tewerkgestelde personeelsleden niet meer bereikt. Het spreekt echter vanzelf dat wanneer de onderneming volledig sluit (tengevolge van faillissement bv.) de verdere werking van de ondernemingsraden uitgesloten is.

Wij menen echter wel dit bij de vermindering van het personeel de ondernemingsraad moet blijven functioneren in het aantal zoals hij gekozen werd overeenkomstig artikel 1 van het Regentsbesluit van 13 juni 1949 en dat men niet mag overgaan tot de vermindering van het aantal afgevaardigden in verhouding tot de vermindering van het personeel. De leden worden immers voor een gans mandaat van 4 jaar verkozen.

* * *

9. De vraag echter of de bescherming van de leden van de ondernemingsraad blijft voortduren is niet noodzakelijk gekoppeld aan het probleem van het voortbestaan van de ondernemingsraad zelf. Het is immers goed aan te nemen dat de bescherming van de leden en de kandidaten van de ondernemingsraad blijft voortbestaan ook al zou deze niet meer functioneren.

Dat is trouwens de opvatting van Mter Steyaert in het aangehaald artikel (R.W. 1952-53, kol. 1071). Wij menen dat hieromtrent geen betwisting mogelijk is: de bescherming bestaat « tot aan de volgende verkiezingen » (twee jaar voor de kandidaten vanaf de tweede verkiezing).

Wanneer gezegd wordt « tot de volgende verkiezing » wil dit normaliter zeggen: 4 jaren, t.t.z. de normale duur van het mandaat. Maar dit is niet noodzakelijk 4 jaar.

« Komen er intussen verkiezingen voor, zegt Mter Steyaert, dan houdt ook de bescherming op ».

Maar het kan ook meer dan 4 jaren zijn als de verkiezingen langer uitblijven:

« Overwegende, zegt het Hof van Cassatie in het » arrest van 29 oktober 1954, dat naar luid van alinea 5 » van paragraaf 1 van artikel 21 der wet van 20 september 1948, gewijzigd bij artikel 1 van de wet » van 18 maart 1950, de vertegenwoordigers van het » personeel bij de ondernemingsraden de bescherming » en de voordelen genieten welke hun door deze wets » bepaling werd verzekerd, tot de volgende verkiezingen;

» dat dit artikel tot doel heeft het behouden hunner » betrekking te waarborgen tot de verkiezingen volgend op het verstrijken van hun mandaat en niet » enkel tot het verstrijken van de door alinea 1 van » paragraaf 1 van dit artikel bepaalde wettelijke duur » van het mandaat ».

Wanneer echter na 4 jaren de onderneming onder het minimum aantal zou vallen, dan zouden er o.i. geen nieuwe verkiezingen meer moeten plaats hebben, vermits de onderneming niet « bestendig minstens 50 arbeiders in dienst heeft », zoals vereist door artikel 14 van de wet van 20 september 1948. In dat geval zou de bescherming van de leden en kandidaten van de ondernemingsraad beperkt zijn tot 4 jaren (zie nota van Mter Steyaert).

3. *Waarom bestaat de bescherming van de leden en kandidaten van ondernemingsraden?*

10. De bescherming van de leden en kandidaten van de ondernemingsraden bestaat erin dat zij niet kunnen « afgedankt » worden. Hoger zagen wij reeds dat par. 8 van art. 21 het begrip « afdanking » heeft omschreven: kort en goed wil het zeggen dat de patroon de be-

schermde personen niet de onderneming mag doen verlaten, op welke wijze ook, uitgezonderd in twee bepaalde omstandigheden die wij hierna zullen onderzoeken.

11. a) *Afdanking om een ernstige reden.*

Zowel de leden als de kandidaten kunnen afgedankt worden « om een ernstige reden die de wegzending op staande voet rechtvaardigt ».

In het verslag van de heer Leburton (stuk nr 50) van 2 juni 1948 lezen wij wat dient verstaan te worden door « ernstige reden », dit zijn « de redenen tot wegzending aanvaard door de wetgeving op het arbeids » en op het bediendenkontrakt; in geval van betwisting » zou de bevoegde arbeidsmacht gerechtigd zijn om » uitspraak te doen ».

Het is een feitenkwestie of er zwaarwichtige reden is overeenkomstig art. 20 van de wet op het arbeidskontrakt van 10 maart 1900 of van art. 14 van de wet van 7 augustus 1922 op het bediendenkontrakt. (zie Brussel, 29-6-1928, Pas. 1928, II, 199; Handelsrechtbank Brussel 3-10-1926, J.C.B., 1926, p. 369; Handelsrechtbank Antwerpen 21-10-1926, J.P.A., 1926, p. 373; Werkrechtssraad van Beroep, Brussel, 26-4-1956, Revue de Droit Social, 1957, p. 111 met nota A.L.).

In geval er betwisting is zal de werkrechtssraad moeten beslissen.

12. Quid nu wanneer de werkrechtssraad zou uitmaken dat er geen zwaarwichtige reden aanwezig is?

Art. 21, par. 6, 2de lid, voorziet de sanctie: in dat geval zal namelijk een vergoeding gelijk aan het bedrag der bezoldigingen van twee jaar verschuldigd zijn « onverminderd een hogere vergoeding, eventueel verschuldigd krachtens het kontrakt of het gebruik en » elke andere schadevergoeding wegens materieel en » moreel nadeel ».

Hier stelt zich een probleem dat in de rechtspraak tot tegenstrijdige oplossingen aanleiding heeft gegeven. De wet voorziet inderdaad in art. 21, par. 5, dat ingeval er leden of kandidaten ten onrechte wegens economische of technische redenen of om andere redenen, werden afgedankt, zij terug in dienst moeten genomen worden op voorwaarde dat zij hun re-integratie vragen per aangetekend schrijven binnen de 30 dagen volgende op hun afdanking. Slechts wanneer de patroon weigert ze terug op te nemen is hij verplicht de vergoeding te betalen voorzien door artikel 21, par. 6, 1ste lid.

Er werd nu gevonnen dat ingeval van afdanking wegens ernstige reden, de afgedankte werknemer ook zijn re-integratie moet vragen overeenkomstig artikel 21, par. 5. Slechts ingeval van weigering van de patroon zou de vergoeding verschuldigd zijn. In die zin werd uitgesproken: de beslissing van de werkrechtssraad van Beroep van Brussel van 13-9-1956 (R.W., 1956-57, kol. 1819), eveneens Werkrechtssraad van Luik van 20 april 1956 (Jurisprudence de Liège, 1956-57, p. 174).

Deze rechtspraak wordt o.i. terecht bekritiseerd in een nota getekend A.R. onder de gemelde uitspraak van de Werkrechtssraad van Beroep van Brussel van 13-9-1956 (R.W. 1956-57 kol. 1819 vv.).

« Inderdaad, lezen wij in deze nota, wij zagen zoëven » dat een arbeider, ontslagen op grond van zwaarwichtige redenen, geen recht heeft op reïntegratie. » De werkgever zal bijgevolg zeker weigeren op het » verzoek tot reïntegratie in te gaan, vermits hij het » bestaan van zulke redenen inroept. En in de praktijk » zal het wel steeds zo zijn dat deze bewering op het » eerste zicht niet van alle grond ontbloomt is. Het » geschil zal dus noodzakelijk door de Werkrechtss-

» raad dienen beslecht te worden. De vraag tot reïntegratie is dus volkomen zonder zin, vermits de werkgever a priori en impliciet de mogelijkheid tot reïntegratie uitsluit door het inroepen van zwaarwichtige redenen bij het ontslag zelf ».

Men bemerkt trouwens onmiddellijk in de tekst van art. 21, par. 6. zelf dat er een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen de afdanking wegens economische of technische redenen of om andere redenen, waarbij een aanvraag tot reïntegratie vereist is, en de afdanking om ernstige redenen, die ipso facto aanleiding geeft tot vergoeding wanneer de ernstige reden als ongegrond wordt geoordeeld. (zie in dezelfde zin A.P.R., nr 122).

b) *Afdanking wegens economische of technische redenen.*

13. Wij zagen reeds hoger dat deze beschikking in de wet werd ingevoerd op voorstel van volksvertegenwoordiger Humblet. Het schijnt dat zulks het gevolg is geweest van de interpretatie van de patroonsfederatie van het oorspronkelijk art. 21. Deze waren van oordeel dat de leden van de ondernemingsraden niet konden afgedankt worden, tenzij om een ernstige reden, maar dat zij, even goed als alle andere werknemers, het slachtoffer konden zijn van een kollektief ontslag.

Om echter te vermijden dat zulks tot ongegronde afdankingen aanleiding zou geven, wordt sedert de wet van 18 maart 1950 vereist dat de redenen van economische en technische aard voorafgaandelijk dienen erkend te worden door de bevoegde paritaire commissie.

De werkgever die een lid of een kandidaat van de ondernemingsraad wil ontslaan wegens economische of technische redenen zal zich dus voorafgaandelijk tot de bevoegde paritaire commissie moeten wenden die de echtheid van de redenen zal nagaan. Dat is een heel nieuwe opvatting in de Belgische maatschappelijke structuur die heel gevaarlijke gevolgen kan hebben in verband met het statuut van de vrije ondernemingen. De Paritaire Commissies moeten inderdaad altijd bij *eenparigheid* van stemmen beslissen. En nu zal het in de praktijk meestal wel zo zijn dat er altijd het een of ander lid van de paritaire commissie is, dat de redenen van technische of economische aard niet aanwezig acht. Wat gebeurt er nu, wanneer de werkgever aldus niet het «gunstig advies» bekomt van de bevoegde paritaire commissie?

14. De wet zelf voorziet niets hieromtrent. De voorbereidende werken doen nochtans duidelijk uitschijnen dat de werkgever zich dan tot de *werkrechtensraad* kan wenden.

In het verslag van Senator Van Buggenhout van 7-3-1950 (stuk nr. 195) lezen wij o.m.:

«De heer Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg» verklaarde aan Uwe Commissie, dat bij gebrek aan »akkoord in de Paritaire Commissie, het geschil eveneens aan de Werkrechtensraad mocht voorgelegd »worden. Uwe commissie nam met deze verklaring »genoegen ».

Deze oplossing werd nadien expliciet overgenomen in de wet van 17-7-1957 die de wet van 10-6-1952 op de comitees voor veiligheid en hygiëne wijzigt.

Wij vinden deze oplossing ook terug in enkele uitspraken o.a. Werkrechtensraad van Namen 7 maart 1958, Revue de Droit Social, 1959, p. 135 en van Luik, van 20-2-1959 - Revue de Droit Social, 1959, p. 224.

Deze thesis werd echter reeds scherp bekritiseerd en door argumenten die o.i. zo maar niet van de hand kunnen gewezen worden.

Mtr Steyaert schrijft in de A.P.R. (nr. 117):

«De werkrechtensraden zijn immers niet bevoegd »in dergelijke aangelegenheden: zij werden opgericht »om geschillen tussen patroons en werknemers op te »lossen en niet om adviezen te geven over een louter »feitelijke toestand, die dan nog in vele gevallen zeer »ingewikkeld en van specifiek technische aard zal »zijn. Om de wettelijke vastgestelde bevoegdheid van »de werkrechtensraden uit te breiden ware een speciale wet onontbeerlijk en is een verklaring van een »minister onvoldoende. Parlementaire debatten zijn »er om de geest van de wet te verduidelijken en niet »om er nieuwe elementen aan toe te voegen ».

In dezelfde zin sprak de heer A. Lagasse zich uit in een motie onder de aangehaalde uitspraak van de Werkrechtensraad van Namen van 7 maart 1958 (Revue de Droit Social 1959, pp. 135 vv.). Deze laatste vroeg zich terecht af welke de rol zou zijn van de werkrechtensraad in zulke geschillen?

«Il est certain, en effet, schrijft dhr Lagasse, qu'un »programme de modernisation d'une entreprise peut »entraîner la suppression des fonctions d'un travailleur »leur qui siège au conseil d'entreprise. D'un autre »côté, la situation du marché conduira éventuellement »à la fermeture, partielle ou totale, d'un établissement, et par le fait même au licenciement de nombreux »travailleurs, y compris ceux qui sont conseillers d'entreprise ».

»Est-ce dire que le tribunal qui se reconnaît compétent pour intervenir doit uniquement s'inquiéter de »savoir si l'exécution du plan de modernisation, ou si »l'arrêt d'une fabrication décidé par le chef d'entreprise, va effectivement supprimer le poste de travail, »qu'occupe le conseiller d'entreprise? Ou bien, le »tribunal devra-t-il rechercher le bien-fondé des projets de transformation, aura-t-il à se prononcer sur »les arguments d'ordre économique, d'ordre commercial, d'ordre financier... qui ont amené la direction »de l'affaire à la décision de fermeture?».

De bekritiseerde beslissing van de werkrechtensraad van Namen neemt deze laatste uitgebreide bevoegdheid aan, want er wordt noch min noch meer een expert aangeduid.

«Avec mission de déterminer, en prenant connaissance de tous les éléments et documents qu'il jugera »indispensables à sa mission, si la situation économique »et technique de l'intimée était telle qu'il lui était »impossible de continuer son activité; de préciser si »la cession de titres de l'intimée à la S.A.P.W., fut »une opération lucrative dans le chef de l'intimée ou, »au contraire, l'ultime ressource pour éviter la faillite; »de répondre aux faits directoires des parties, »de dresser et de déposer au greffe du présent Conseil »d'Appel rapport des constatations, évaluations et »conclusions qu'il fera pour être ensuite conclu et »statué comme il appartiendra ».

Men moet toegeven dat zulke uitspraak een verregaande en gevaarlijke inmenging betekent van de gerechtelijk macht in het beheer der vrije ondernemingen.

«Au seul énoncé de cette mission de l'expert, schrijft »Mr. Lagasse, on aperçoit les répercussions que pourrait avoir la législation relative à la protection des »conseillers d'entreprise, si cette thèse devait être »admise — sur les conceptions qui ont prévalu jusqu'à »présent en matière de gestion des entreprises privées ».

Het is ons niet bekend dat ons hoogste Hof uitspraak heeft gedaan over dit probleem, maar we kunnen moeilijk aanvaarden dat een wet op de bescherming van de leden van de ondernemingsraden, zulke verregaande

gaande gevolgen zou hebben in de opvattingen over het beheer van de private ondernemingen.

15. Wat we wel aanvaarden is dat de werkgever op basis van artikel 49 van de wet van 9 juni 1926 tot oprichting der Werkrechtshoven, zich vóór iedere afdanking en met goedvinden van de betrokken werkgever, tot de werkrechtshoven zou wenden. Dit artikel zegt :

« Les parties peuvent toujours, de commun accord, se présenter devant l'une des chambres d'un conseil de prud'hommes, pour être conciliées par elle, même sur les différends qui ne sont pas de la compétence du conseil, en déclarant qu'elles recourent à ses bons offices ».

De betrokken partijen zouden aan de werkrechtshoven kunnen vragen of de redenen van economische of technische aard welke de werkgever doet gelden, kunnen gerangschikt worden onder degene voorzien bij art. 21 (zie V.B.N. « De Ondernemingsraden, 1954, p. 73). Dat belet echter niet dat in ieder geval ook het advies van de bevoegde paritaire commissie dient gevraagd te worden. Moest dit advies ongunstig zijn, dan kan de patroon zo ongeveer voorzien wat hem te wachten staat voor de werkrechtshoven wanneer het geschil aan deze zou voorgelegd worden.

Het is o.i. zeker dat de werkrechtshoven, voor zover hij terzake zou bevoegd zijn, *niet* optreedt als rechtsmacht die beslist over een *verhaal* tegen het advies van de bevoegde paritaire commissie. Want, zo deze gunstig adviseert, dan is de zaak opgelost en kan het afgedankte lid van de ondernemingsraad, zich niet voor de werkrechtshoven beugen.

4. Welke zijn de sancties bij een afdanking ten onrechte ?

16. a). Wij hebben hoger reeds uiteengezet welke de sanctie is in hoofde van de werkgever wanneer hij een lid of een kandidaat van de ondernemingsraad afdankt om een ernstige reden, die nadien niet als zodanig wordt erkend.

b) Qu'd nu wanneer een lid of een kandidaat wordt afgedankt zonder reden, met of zonder opzeg, of wegens een reden van economische of technische aard die niet de goedkeuring bekomt van de bevoegde paritaire commissie of eventueel van de werkrechtshoven ?

1. De ten onrechte afgedankte arbeider of bediende, lid of kandidaat van de ondernemingsraad, heeft eerst en vooral het recht om te vragen terug opgenomen te worden in de onderneming (art. 21, par. 5).

Deze aanvraag tot reïntegratie moet geschieden per aangetekend schrijven, gedaan binnen de dertig dagen volgende op de afdanking. En hier bestaan er weer een aantal betwistingen.

17. a). Per aangetekend schrijven :

Mter Steyaert is van oordeel (A.P.R. nr. 120 en R.W. 1952-53, kol. 1072) dat deze formaliteit strikt dient in acht genomen te worden. Wel neemt hij aan dat het aangetekend schrijven b.v. kan vervangen worden door een deurwaardersexploot. In deze zin werd o.m. uitgesproken : Werkrechtshoven van Dendermonde, 14 juli 1952 - R.W., 1952-53, kol. 1075 ; Werkrechtshoven van Vilvoorde - Mededelingen van V.B.N., 1951, p. 2546, W.R. Vilvoorde 4-1-1955 - Revue de Droit Social 1955, p. 266).

In andere uitspraken verdedigt men echter de stelling dat de voorgeschreven formaliteit van de aangetekende brief niet van « essentieel karakter » is : zie

o.m. W.R. beroep Gent van 22-12-1952 - R.W. 1952-53, kol. 1067 ; nota van A. Lagasse onder beslissing van de W.R. van Fontaine l'Évêque van 9-1-1953 - Revue de Droit Social 1953, p. 162 ; W.R. Antwerpen 28 juli 1954 - R.W. 1954-55, kol. 993.

Deze stelling schijnt te zijn bekrachtigd in het arrest van het Hof van Cassatie van 29-10-1954 (R.W., 1954-55, kol. 1333) in de volgende termen :

« Overwegende dat, indien paragraaf 5 van artikel 21 van de wet van 20 september 1958, gewijzigd door artikel 1 van de wet van 18 maart 1950, de verplichting oplegt, de in paragrafen 1 tot 4 van hetzelfde artikel bedoelde arbeiders in zijn onderneming weder op te nemen, aan het ondernemingshoofd slechts wordt opgelegd, op voorwaarde dat daartoe een aanvraag bij een ter post aangetekend schrijven door de betrokken arbeider worde gericht binnen dertig dagen volgend op zijn afdanking, deze laatste pleegvorm nochtans *niet op straf van nietigheid of verval* wordt voorgeschreven ; dat zij een louter vormvereiste uitmaakt hetwelk enkel tot doel strekt de aanvraag voldoende met waarborgen te omkleden opdat zij wel degelijk de openbaring weze van de vastberaden wilsuïting van de aanvraag.

« Overwegende dat derhalve deze niet substantiële pleegvorm — waarvan de wet de verplichting van het ondernemingshoofd de arbeider in de onderneming weder op te nemen, en ingeval van niet volbrengen daarvan hem een vergoeding te betalen, afhankelijk stelt — geen nut heeft, wanneer de aanvraag om wederopneming op een andere wijze, binnen de wettelijke termijn werkelijk ter kennis van het ondernemingshoofd werd gebracht ».

18. b) Binnen de dertig dagen volgend op de afdanking :

Het is duidelijk dat het hier om een vervalltermijn gaat. Minder duidelijk is echter wat men hier door « afdanking » dient te verstaan, m.a.w. er bestaat betwisting omtrent de vertrekdatum van de termijn van 30 dagen. Zo sprak de werkrechtshoven van Namen uit op 4-2-1957 (Revue de Droit Social, 1957, p. 245) :

« La réintégration du conseiller d'entreprise est subordonnée à la condition qu'il en ait fait la demande dans les trente jours qui suivent le licenciement : c. a. d. le jour où l'employer a manifesté sa volonté de ne pas continuer le contrat ».

(Zie ook Werkrechtshoven van Beroep van Bergen dd. 10 juli 1954 uitspraak die verbroken werd bij arrest van 25-4-1957.) M.a.w. volgens deze uitspraak zou de termijn van dertig dagen beginnen te lopen op de dag dat de beschermde arbeider zijn *opzeg* heeft gekregen.

Daartegenover staat de thesis dat deze termijn slechts begint te lopen op de dag dat de beschermde werknemer de onderneming heeft verlaten. In die zin : W.R. Fontaine l'Évêque, 9-1-1953 - Revue de Droit Social, 1953, p. 162 met nota van Dhr. Lagasse. Deze stelling werd bekrachtigd door het Hof van Cassatie in het arrest van 25 april 1957 (Revue de Droit Social, 1957, p. 215) in volgende termen :

« Attendu qu'il résulte du texte de l'art. 21, par. 8, d'une part que le licenciement n'est effectué qu'à la rupture du contrat, et d'autre part, que lorsque cette rupture est précédée d'un préavis, celui-ci doit, pour que le licenciement soit soumis aux dispositions de l'article 21, n'avoir pas été signifié avant les quinze jours précédant le moment, où, pour la première fois, la date des élections a été portée à la connaissance des travailleurs par voie d'affichage ».

In geval van opzeg zal dus de termijn van dertig

dagen eerst beginnen te lopen na het einde van de opzeg (zie ook A.P.R. nr 120, nota).

19. 2. Indien de ten onrechte afgedankte werknemer niet gereïntegreerd wordt, ondanks zijn regelmatige aanvraag, dan heeft hij recht op de vergoedingen voorzien door artikel 21, par. 6. Dit zijn :

a) Een vergoeding gelijk aan het bedrag der bezoldigingen van twee jaar, met inbegrip van de krachtens het kontrakt verworven voordelen. Aldus werd uitgesproken : W.R. van Luik, 20-2-1959 - Revue de Droit Social, 1959, p. 224.

b) Moest de betrokken persoon recht hebben op een vooropzeg die langer is dan 2 jaren (bv. een bediende met meer dan 40 jaren dienst) dan heeft deze natuurlijk ook recht op een aanvullende vergoeding.

c) Een vergoeding wegens materieel en moreel nadeel dat uit de ongeoorloofde afdanking voortvloeit. Het bewijs hiervan dient natuurlijk door de betrokken werknemer te worden geleverd.

Mter Steyaert schrijft hieromtrent zeer terecht (A.P.R. nr 121) :

« Er is hier dus een belangrijke afwijking van de » principes die anders bij de verbreking van dienst- of » arbeidskontrakt van toepassing zijn. En wel op » dubbel gebied. Eerst en vooral is de forfaitaire vergoeding veel hoger en ruimer berekend (vgl. art. 22, » wet van 10 maart 1900) vergoeding, gelijk aan het » loon overeenkomend, hetzij met de duur van de » opzeggingstermijn, hetzij met het nog te verlopen » gedeelte van die termijn, en (art. 20 wet van 7 » augustus 1922 bediendenkontrakt) vergoeding gelijk » aan de lopende wedde overeenstemmende, hetzij met » de duur van de opzeggingstermijn, hetzij met het » nog te verlopen gedeelte van die termijnen.

» En vervolgens kan een bijkomende schadevergoeding » ding geëist worden ».

De opmerking die Mter Steyaert er bijvoegt dat zulks in het gewone recht niet het geval is en dat alles er gedekt is door de forfaitaire vergoeding, lijkt ons niet juist te zijn. Artikel 23 van de wet op het arbeidskontrakt voorziet alleszins dat ingeval van verbreking zonder gegronde reden en zonder voldoende inachtneming van de opzeggingstermijn of voor het verstrijken daarvan, de benadeelde partij een aanvullende schadeloosstelling mag vorderen, mits het bewijs daarvan te leveren. Hetgeen de heer Vanderschueren tijdens de bespreking van de wet van 15 juni 1953 deed verklaren op de zitting van de kamer van Volkesvertegenwoordigers van 26 maart 1952 (Parlementaire handelingen, p. 437) :

« On peut ajouter que la protection du candidat non » élu est inutile puisqu'en cas d'abus de l'employeur, » résultant du renvoi intempestif, l'art. 23 de la loi » du 10 mars 1900 peut être invoqué ».

* * *

20. Tot slot doen wij nog opmerken dat een afgedankte vertegenwoordiger slechts zal ophouden deel uit te maken van de ondernemingsraad wanneer de afdanking definitief is. Wanneer er bv. een wegzending wegens ernstige reden heeft plaats gehad, en deze door de betrokken vertegenwoordiger wordt betwist, dan zal deze blijven deel uitmaken van de ondernemingsraad tot de bevoegde rechtsmachten definitief uitspraak hebben gedaan over het geval. Indien een rechtmatig afgedankte arbeider later terug in dienst zou genomen worden, dan herneemt hij zijn plaats niet in de ondernemingsraad; zijn mandaat is definitief ten einde.

Dr. jur. A. VANDEURZEN.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASATIE

1e Kamer. — 13 februari 1959.

Voorzitter : M. Vandermersch.

Raadsheer-verslaggever : M. Louveaux.

Procureur-generaal : M. H. R. Hayoit de Termicourt.

Beding betreffende een niet opengevallen nalatenschap. — Kenmerken.

Een beding betreffende een niet opengevallen nalatenschap is naar de zin van art. 1130 B.W. een beding, dat tot voorwerp heeft het toekennen van een recht op een toekomstige erfenis, hetzij op de erfenis in haar geheel, hetzij op een deel ervan.

Van Havere t/ Smet.

Gelet op het vonnis door de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde op 5 mei 1958 in hoger beroep gewezen;

Gelet op het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 der Grondwet en 1717 van het Burgerlijk Wetboek;

Doordat het bestreden vonnis, zowel de hoofdvordering van eiser strekkende tot de uitdrijving van verweerders, en meer bepaaldelijk van tweede ver-

weerder, als de subsidiaire vordering strekkende tot geldig verklaring van de opzeg, ongegrond verklaard heeft om reden dat tweede verweerder de regelmatige pachter van het betwiste perceel land, gelegen te Nieuwkerken-Waas, Klein Stokkelaer, sectie B, nr 799 was en dat zijn rechten door een aanvankelijke pachtovereenkomst van 14 februari 1911 geregeld werden, op grond van de overweging, enerzijds, dat, na het overlijden van Charles Van Havere in 1941, de pacht van het betwist perceel tot einde 1956 voortgezet werd door eerste verweerder, die deze pacht vervolgens aan haar afstammeling, tweede verweerder, afstond, en, anderzijds, dat, na het overlijden van Charles Van Havere in 1941, de pacht van het betwist perceel in onverdeeldheid op al de partijen ter zake overging, dat zij daarna ten gevolge van de akte van verdeling van 8 februari 1946 op eerste verweerder overging die ze daarna aan tweede verweerder afstond, zulks ten onrechte omdat deze tegenstrijdigheid in de motivering aan het Hof niet toelaat te bepalen welk het juridisch stelsel is waarop de rechters hun beslissing hebben gesteund en in welke mate deze beslissing naar recht gegrond is, en omdat deze motivering niet toelaat te bepalen in welke mate de opeenvolgende pachtoverdrachten de bepalingen van artikel 1717 van het Burgerlijk Wetboek al dan niet geschonden hebben noch in welke mate tweede verweerder zich op de akte van

14 februari 1911 kan beroepen, hetgeen een schending van artikel 97 der Grondwet uitmaakt;

Over het eerste onderdeel :

Overwegende dat het bestreden vonnis niet, zoals in het middel wordt aangevoerd, vaststelt dat na het overlijden van Charles Van Havere de « pacht » van het betwist perceel tot einde 1946 door eerste verweerster werd voortgezet, doch wel dat deze de « uitbating » van bedoeld perceel heeft voortgezet ; dat het vonnis verder nader bepaalt dat het pacht-recht in onverdeeldheid behoorde aan al de erfgenamen en rechtvolgers, die de hofstede en de landerijen, waaronder bedoeld perceel, voor gezamenlijke rekening onder de leiding van de weduwe Van Havere-Smets, hier eerste verweerster, exploiteerden ;

Dat dit onderdeel van het middel mitsdien feitelijke grondslag mist ;

Over het tweede onderdeel :

Overwegende dat uit de vaststellingen van het vonnis blijkt dat de verkavelingsakte en de door eerste verweerster aan tweede verweerder toegestane pachtafstand in 1946 hebben plaats gehad ;

Waaruit volgt dat de pachter, krachtens artikel 1717 van het Burgerlijk wetboek zoals het alsdan in voege was, het recht had de pacht af te staan zonder de bepalingen te moeten naleven welke door de wet van 7 juli 1951 aan dit artikel werden toegevoegd ;

Dat dit onderdeel van het middel naar recht faalt ;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 6, 1130, 1131, 1133, 1319 en 1320 van het Burgerlijk wetboek en van de bewijskracht van de op 14 februari 1911 vóór notaris De Kesel te Nieuwkerken-Waas verleden akte ;

Doordat het bestreden vonnis beslist heeft dat het in die akte voorkomend beding bepalend dat : « Bij het overlijden van de pachter deze pacht (van een perceel zaailand) uit volle recht aan de er in bedongen prijs en voorwaarden, zal overgaan aan degene of degenen zijner rechthebbenden die de hofstede gelegen te Nieuwkerken, thans eigendom van de pachter, zal verkrijgen of uitbaten », geen verboden beding op een niet opgegevallen nalatenschap uitmaakt, zulks ten onrechte, omdat uit de bewoordingen van dit beding blijkt dat het rechtsgevolgen hecht aan het feit dat een bepaald goed (de hofstede thans eigendom van de pachter) zich na zijn overlijden in zijn nalatenschap zal bevinden en aldus op een zijner rechthebbenden zal overgaan, hetgeen een beding uitmaakt dat onder de toepassing van de algemene bewoordingen van artikel 1130 valt ;

Overwegende dat een beding, betreffende een niet opgegevallen nalatenschap, naar de zin van artikel 1130 van het Burgerlijk Wetboek, een beding is hebbende als voorwerp het toekennen van een recht op een toekomstige erfenis, hetzij op de erfenis in haar geheel of op een deel ervan ;

Overwegende dat het door het middel gecritiseerd beding niet als voorwerp had aan wie ook enig recht op hetzij het geheel hetzij een deel van de toekomstige nalatenschap van Charles Van Havere, toe te kennen, of, meer bepaaldelijk, op de te Nieuwkerken gelegen hoeve, beschouwd als zijnde een goed afhankende van die nalatenschap ;

Dat het middel naar recht faalt ;

Om die redenen :

Verwerp de voorziening ;

Veroordeelt eiser tot de kosten.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 8 september 1959.

Voorzitter : M. Giroul.

Raadsheer-verslaggever : M. Gilmet.

Advocaat-generaal : M. Ganshof van der Meersch.

1. **Cassatie.** — Voor de ontvankelijkheid volstaat het, dat één der wetsbepalingen, die geschonden zouden zijn, aangeduid wordt.
2. **P.V.B.A.** — **Huwelijksgemeenschap van aanwinsten.** — Kan geen lid zijn van een P.V.B.A.

1. *Om te voldoen aan de verplichting in de voorziening de geschonden wetten aan te duiden, volstaat het één van de wetsbepalingen aan te duiden, die zouden geschonden zijn, indien het middel gegrond ware.*

2. *De stelling, dat een huwelijksgemeenschap van aanwinsten van een P.V.B.A. lid is door het enkel feit, dat een echtgenoot aandelen in deze vennootschap gekocht heeft, is onjuist.*

Krachtens art. 119 van de wetten op de handelsvennootschappen mag de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid uitsluitend natuurlijke personen als leden hebben. Hieruit volgt, dat een huwelijksgemeenschap van aanwinsten, die geen natuurlijke persoon is, geen lid van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid kan zijn.

Belgische Staat t/ Van Cutsem.

Gelet op het bestreden arrest, op 6 april 1957 door het Hof van beroep te Brussel gewezen ;

Over de grond van niet-ontvankelijkheid, afgeleid uit de niet-naleving van artikel 14 van de wet van 6 september 1895, zoals het vervangen is door artikel 1 van de wet van 23 juli 1953 ;

Overwegende dat de aan het hof van beroep voorgelegde vraag was of de bezoldigingen die verweerders echtgenote ontvangen heeft als bestuurster van de laboratoria van de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid « Triosol », waarvan verweerder de zaakvoerder was, als inkomsten van een weddestrekende of van een vennote dienden te worden aangeslagen ;

Overwegende dat aanlegger in het middel aanvoert dat de rechter over de grond, door op deze bezoldigingen, in de feitelijke omstandigheden die hij vaststelt, het regime van artikel 25, paragraaf 1, 2°, letter a, van de samengeschatte wetten toe te passen, deze wetsbepaling geschonden heeft ;

Overwegende dat, om te voldoen aan de verplichting in de voorziening de geschonden wetten aan te duiden, het volstaat één van de wetsbepalingen aan te duiden die zouden geschonden zijn indien het middel gegrond was ;

Overwegende dat, ten deze, indien het middel gegrond was, het noodzakelijkerwijze schending van artikel 25, paragraaf 1, 2°, letter a, van de samengeschatte wetten met zich zou brengen ;

Overwegende dat deze wetsbepaling in het middel vermeld staat ;

Dat de grond van niet-ontvankelijkheid dienvolgens niet kan ingewilligd worden ;

Over het middel, afgeleid uit de schending van artikel 25, paragraaf 1, 1° en 2°, van de wetten betreffende de inkomstenbelastingen, samengeschat bij de besluiten van 31 juli 1943 en 15 en 16 januari 1948,

doordat het bestreden arrest beslist dat de bezoldigingen, door de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid «Triosol» aan Mevrouw Van Cutsem gestort, het in artikel 25, paragraaf 1, 2°, letter a, van de samengeschakelde wetten omschreven belastingregime moeten ondergaan, om reden dat de omstandigheid dat de door de echtgenoten Van Cutsem gevormde gemeenschap aandelen in de vennootschap in haar bezit had, niet tot gevolg heeft dat de echtgenote de hoedanigheid van vennote in deze vennootschap heeft daar vóór de ontbinding van de gemeenschap, de echtgenote op die aandelen generlei persoonlijk recht bezit,

dan wanneer, in geval een huwelijksgemeenschap vennoot is in een personenvennootschap, elke van beide echtgenoten in deze vennootschap vennoot is, niet persoonlijk, doch als lid van de gemeenschap, en dan wanneer derhalve alle sommen die uit welken hoofde ook door de vennootschap aan iedere echtgenoot toegekend worden, in fiscaal opzicht dienen te worden aangezien als vennootsinkomsten en mitsdien het regime van artikel 25, paragraaf 1, 1°, van de samengeschakelde wetten dienen te ondergaan;

Overwegende dat het middel rust op de stelling dat een huwelijksgemeenschap van aanwinsten — als die welke ter zake bestaat tussen de echtgenoten Van Cutsem-Roberti — van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid lid is door het enkel feit dat de echtgenoot aandelen in deze vennootschap gekocht heeft;

Overwegende echter dat, volgens artikel 119 van de samengeschakelde wetten op de handelsvennootschappen, de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid enkel natuurlijke personen als leden mag tellen;

Waaruit volgt dat een huwelijksgemeenschap van aanwinsten, die geen natuurlijke persoon is, geen lid van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid kan zijn;

Dat het middel naar recht faalt;

Om deze redenen :

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

RAAD VAN STATE

4e Kamer — 9 februari 1960.

Voorzitter : M. Lepage.
Raadsheren : M.M. Mast en Buch.
Auditeur-generaal : M. Lenaerts.

Pensioen der zelfstandigen. — Weigering tot toekenning van kosteloze pensioenbijslag. — Bewijs, waarop beslissing is gesteund, niet geleverd.

De commissie van beroep inzake pensioen der zelfstandigen weigerde de kosteloze pensioenbijslag aan verzoeker op grond van een feit waarvan het bewijs door de commissie niet werd geleverd. De beslissing werd vernietigd.

Verougstraete t./ Solidariteits- en Waarborgfonds.

Arrest N° 7598.

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van de beslissing d.d. 6 maart 1959 waarbij de commissie van beroep van West-Vlaanderen inzake pen-

sioen der zelfstandigen aan verzoeker de kosteloze pensioenbijslag weigert;

Overwegende dat verzoeker op 26 november 1956 bij toepassing van de wet van 30 juni 1956 betreffende het ouderdomspensioen der zelfstandigen, de kosteloze pensioenbijslag vroeg; dat de tegenpartij bij beslissing van 29 augustus 1958 hem dit voordeel weigerde toe te kennen omdat hij over een wagen voor eigen gebruik beschikt en omdat het landbouwbedrijf, dat hij in de loop der laatste vijf jaren vóór de aanvraag heeft geëxploiteerd, de aanwending van een kapitaal van meer dan 200.000 frank vereiste;

dat verzoeker in zijn beroep tegen deze beslissing deed gelden dat hij geen wagen meer bezit en het bedrijf samen met zijn kinderen werd geëxploiteerd, zodat, wat hem betreft, het kapitaal op minder dan 200.000 frank moet worden bepaald; dat hierop de bestreden beslissing werd genomen; dat deze beslissing steunt op de considerans dat de commissie van oordeel is «dat de hoevebekleding werd overgelaten onder beding van onderhoud; dat beroeper het tegenovergestelde niet bewijst; dat eiser inderdaad op de hofstede verblijft»;

Overwegende dat verzoeker aanvoert dat de bestreden beslissing niet naar behoren is gemotiveerd in zover de commissie van beroep heeft beslist dat de afstand van het bedrijf «onder beding van onderhoud» geschiedde; dat hij in dit verband betoogt dat uit geen enkel stuk of mondelinge overeenkomst blijkt dat onderhoud werd bedongen en dat het aan verzoeker niet toekomt het bewijs van een negatief feit te leveren;

Overwegende dat uit de motivering van de bestreden beslissing blijkt dat de commissie haar weigering heeft gesteund op het bestaan van een afstand van het landbouwbedrijf met beding van onderhoud en dat de commissie het bewijs van dit beding enkel afleidt uit de vaststelling dat verzoeker op de hofstede verblijft alsmede uit het feit dat verzoeker niet bewijst dat het beding van onderhoud niet bestaat;

Overwegende dat het verblijf op het goed, waarvan de installatie werd afgestaan, niet inhoudt dat bij de afstand bedongen werd dat de overnemer tot onderhoud verplicht is; dat hieruit volgt dat verzoeker terecht doet gelden dat de bestreden beslissing ten opzichte van artikel 26, 7°, derde lid van het koninklijk besluit van 30 oktober 1956 niet voldoende is verantwoord,

Besluit :

Artikel 1 : De beslissing dd. 6 maart 1959 van de commissie van beroep van West-Vlaanderen inzake pensioen der zelfstandigen is vernietigd.

Artikel 2 : Dit arrest zal in de registers van bovenvermelde commissie worden overgeschreven en melding ervan zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing.

Artikel 3 : De zaak wordt verwezen naar de anders samengestelde commissie.

Artikel 4 : De kosten, ten bedrage van zevenhonderd vijftig frank, komen ten laste van de tegenpartij.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9e Kamer. — 10 oktober 1959

Voorzitter : M. Hodüm.

Raadsheren : M.M. Liard en Naulaerts.

Advocaten : Mrs. De Meyer, Ooms en Van Doosselaere.

Vervoer per spoorweg. — Aansprakelijkheid van de afzender voor de gebrekkige lading van de koopwaar. — Verhaal van deze afzender tegen de met het laden belaste stouwersfirma.

De afzender, die de te vervoeren goederen in de door de spoorweg ter beschikking gestelde wagens laadt, is tegenover de spoorweg contractueel aansprakelijk voor het behoorlijk stuwen der betreffende goederen.

De spoorweg is contractueel niet verplicht vóór het vertrek van de trein toe- of nazicht te houden over de stuwning, ook al mocht deze zichtbare gebreken vertonen.

De omstandigheden, dat de afzender zich tot een gespecialiseerde firma voor het stuwen der koopwaar heeft gewend, ontheft hem niet van zijn aansprakelijkheid tegenover de spoorweg. De afzender kan evenwel tegenover de in gebreke zijnde stouwersfirma verhaal uitoefenen.

N.V.S. t/ N.M.B.S. t/ N.V.G.

Gezien in regelmatige uitgiften de vonnissen der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen dd. 8 maart 1957 en 27 juni 1958, niet betekend, waartegen respectievelijk op 16 mei 57 en 13 september 1958, binnen de wettelijke termijnen en regelmatig naar vorm beroep werd aangetekend ;

Aangezien beide zaken verknocht zijnde, een goede rechtsbedeling eist dat zij zouden samengevoegd worden ;

Aangezien geïntimeerde Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen bij regelmatige besluiten, een incidenteel beroep aantekent, hetwelk ontvankelijk voorkomt.

Aangezien bij de ontsporingen die op 28 november 1952 te Vrouwvliet en Neckerspoel plaats hadden, de partij rollen koud gewalde staalplaten, verzonden door appellante S., geenszins beschadigd werden en het huidige geding door geïntimeerde Maatschappij der Belgische Spoorwegen ingesteld het herstel nastreeft van de schade door haar installaties en materieel ondergaan, evenals door zekere voorwerpen aan derden toebehorend en met dezelfde trein verzonden ;

Aangezien de eerste rechter terecht heeft overwogen dat ingevolge de vervoerovereenkomst, tegenover de N.M.B.S., S..., verantwoordelijk was voor het stuwen van de litigieuze rollen ;

Aangezien anderzijds door de vaststellingen van de tribunaal-expert bewezen wordt niet enkel dat dit stuwen gebrekkig geschiedde, zo, wat betreft de hoeveelheid der aangebrachte wiggen, als de wijze waarop zij geplaatst werden, doch ook dat deze gebreken de oorzaak waren van de dubbele ontsporing, met dien verstande dat, wat betreft de ramp te Neckerspoel de schok ondergaan tijdens de eerste ontsporing, de wiggen met een bijvoeglijke zwakheid behepte welke echter geen determinerende causale invloed op de tweede ontsporing heeft kunnen uitoefenen ;

Aangezien hieruit volgt dat beide ontsporingen in rechtstreeks oorzakelijk verband voortspruiten uit de gebrekkige stuwning en S., voor de nadelige gevolgen van beide ongevallen tegenover de N.M.B.S. heeft in te staan ;

Aangezien de omstandigheid dat S., zich voor het verwezenlijken van haar stuwingsverplichting tot een gespecialiseerde firma, namelijk B., wendde, niets afdoet aan haar verantwoordelijkheid tegenover de Spoorwegen, onder voorbehoud van verhaal, zoals hierna besproken wordt ;

Aangezien verder appellante S., in gebreke blijft te bewijzen dat tegenover haar de N.M.B.S. contractueel verplicht was alvorens de trein te laten vertrekken, toe- of nazicht te houden over de stuwning, ook al mocht deze zichtbare gebreken vertonen, wat in feite geenszins met zekerheid vaststaat ;

Aangezien appellante S., evenmin het bewijs voorbrengt dat zekere bedienden van de Spoorweg tuchtschafften opliepen in verband met de litigieuze gebeurtenissen en deze omstandigheid, moest zij bewezen zijn, nog niet het bewijs van een contractuele fout tegenover appellante, zou uitmaken ;

Aangezien voor het overige, zo de N.M.B.S. ontegensprekelijk voor de veiligheid van haar konvoien heeft te zorgen, ter zake nochtans geen omstandigheden blijken waaruit zou kunnen afgeleid worden dat zij enige voorzorgsmaatregel zou verzuimd hebben, waartoe zij tegenover S., contractueel was gehouden ;

Aangezien, wat betreft de tweede ontsporing te Neckerspoel, zoals hoger gezegd en door de deskundige vastgesteld, de oorzaken dezelfde waren als voor de eerste ;

Aangezien aan de N.M.B.S. niet als een foutieve achteloosheid kan aangewreven worden, na het eerste ongeval, het niet ontspoorde gedeelte van de trein met zeer kleine snelheid naar het station te Muizen te hebben willen overbrengen voor nazicht en ontruiming der spoorbaan — en zulks des te minder daar een onmiddellijk grondig onderzoek door deskundige of gespecialiseerd personeel ter plaatse van de eerste ontsporing niet mogelijk was en daar, op dat ogenblik, niets kon doen vermoeden (wat slechts achteraf bleek) dat juist de trage gang die aangewend werd om de trein enkele kilometers te verplaatsen, in de bocht van Neckerspoel het evenwicht tussen de middelpuntvliedende kracht en de kracht van de langstriching ten nadele van deze laatste zou verbreken wegens de stuwning, die ook in de alsdan overblijvende wagons gebrekkig was ;

Aangezien wat de schade betreft, het Hof zich aansluit bij de overwegingen van het vonnis dd. 8 maart 1957 ;

Aangezien het incidenteel beroep van de N.M.B.S. strekt tot de vervanging van een door de eerste rechter aangestelde deskundige, doch daartoe geen gegronde redenen bestaan, noch zelfs aangegeven worden ;

Aangezien vaststaat dat appellante B., gelast werd door S., met de stuwning der rollen staalplaten en meer bepaald met het vastmaken ervan ;

Aangezien het deskundig onderzoek bewijst dat B., alhoewel gespecialiseerd in dergelijk werk, dit slecht uitvoerde, namelijk een onvoldoende aantal wiggen plaatste en deze dan nog op ondoeltreffende wijze aanbracht ;

Aangezien deze gebreken, zelfs afgezien van de richting in « kanon vorm » waarin de rollen geladen werden, de oorzaak waren van beide ontsporingen en aldus van de veroordeling door S. opgelopen, zodat het vonnis van 27 juni 1958 terecht beslist heeft dat tegenover deze laatste, appellante B. aansprakelijk is voor de gevolgen van de eerste ontsporing en appellante ten onrechte voor de gevolgen van de tweede ontsporing heeft vrijgesteld ;

Aangezien het bewijs niet wordt voorgelegd dat S.

Overwegende dat deze stelling neerkomt op een drogreden daar zij uitgaat van een verkeerde praemisse, nl. dat de gebeurlijke fout van zijn zoon enkel gepleegd werd ten opzichte van Malef en niet ten opzichte van Van de Vyver; en hierop verder redenerend, nog ten onrechte vooropzet dat het causaliteitsverband tussen fout en schade, rechtstreeks moet zijn (de Page T. II n° 960);

Overwegende dat het echter voor de hand ligt dat de gebeurlijke fout van Vleugels Ronny zijn aansprakelijkheid in het gedrang brengt indien het verband tussen deze fout en de schade aan de auto bestuurd door Van de Vyver, niet onderbroken wordt door een andere fout, hetzij van Malef hetzij van Van de Vyver, hetgeen, zoals hierna zal onderzocht worden, niet het geval is;

Overwegende dat verweerder ter zitting mondeling nog beweerde dat de eis tegenover hem als burgerlijk verantwoordelijkheid voor zijn minderjarige zoon (art. 1384 al 2 BWB) niet ontvankelijk zou zijn omdat hij een degelijke opvoeding gaf aan zijn zoon, op deze een behoorlijk toezicht uitoefende en hij diens handelwijze niet heeft kunnen beletten;

Overwegende dat deze opwerping niet de ontvankelijkheid, doch wel de grond raakt, maar, dat ten gronde, inderdaad uit het feit dat een minderjarige een zelfs kennelijke inbreuk op de wegcode pleegt, geen gemis aan toezicht of opvoeding vanwege zijn ouders mag afgeleid worden, noch dat een dergelijke handelwijze zou volstaan om te besluiten dat de ouders nalieten hun kinderen de eerbied voor de wegcode in te prenten;

Overwegende dat het immers bij niemand zou opkomen het plegen van een inbreuk op de wegcode, zelfs door een meerderjarige in verband te brengen met een gemis aan opvoeding, dat het in die omstandigheden van het huidige maatschappelijk leven ook geen gemis aan toezicht kan genoemd worden van een elfjarige jongen alleen per fiets naar de school te laten rijden;

Overwegende verder ten gronde, dat de fout van Vleugels Ronny ten opzichte van Van de Vyver, en het oorzakelijk verband tussen deze fout en de schade waarvan de vergoeding gevorderd wordt, onbetwistbaar vaststaat; dat deze minderjarige zelf verklaarde dat hij, zich haastend om niet laattijdig op school te komen, van het rijwielpad, over de rijbaan der Bredabaan reed, alhoewel hij zag dat er van de richting Antwerpen auto's aankwamen en waarvan hij dacht dat deze nog maar een 10-tal meter van hem vandaan waren; dat dit een kennelijke inbreuk op art. 17 van de wegcode uitmaakt;

Overwegende dat de draagwijdte van deze fout des te scherper opvalt bij de vaststelling dat het hier een rechte weg met internationaal druk en snel verkeer betreft, waar ten tijde van het ongeval geen opvallende aanduiding of verkeerstekens voor handen waren om de aandacht van de bestuurders te vestigen op de mogelijkheid dat er kinderen of fietsers van het achter de bomen gelegen rijwielpad zouden opduiken om de rijbaan te kruisen;

Overwegende dat in dit verband nog dient opgemerkt te worden dat Malef aan 60 km/u en Van de Vyver aan 80 km/u reed; dat de tweede dus de eerste inliep; dat deze snelheid op die weg niet abnormaal is en Van de Vyver gerechtigd was aldaar aanloop te nemen om Malef in te halen;

Overwegende dat, indien in deze omstandigheden de eerste auto plots moest stoppen ten gevolge van het foutief optreden van Vleugels Ronny, en Van de Vyver dan tegen de auto van Malef aanreed, dit rechtstreeks en uitsluitend te wijten is aan de fouten van Vleugels Ronny;

Overwegende dat alhoewel Malef niet zegt dat zij plots diende te remmen, de feiten nochtans uitwijzen dat haar remmanoeuvre plots moest geweest zijn; dat zij inderdaad aan 60 km/u rijdend; nog op 2 à 3 meter afstand van Vleugels Ronny tot stilstand kwam, terwijl deze kort voor haar (10 of 20 meter) op de rijbaan kwam gereden dat dit plots stoppen verrechtvaardigd was door redenen van veiligheid en in haren hoofde geen fout uitmaken;

Overwegende dat, indien Malef er in geslaagd is tijdig te stoppen terwijl dit niet het geval was voor Van de Vyver, dit blijkbaar te wijten is aan het feit dat Malef trager reed en als eerste een beter uitzicht had op de rijbaan; dat hoe ook, het feit dat het Malef gelukte de onvoorzienbare hindernis te ontkomen, niet impliceert dat Van de Vyver een fout zou begaan hebben omdat hij op zijn beurt er niet in slaagde de voor hem door de fout van Vleugels tot stand gebrachte onvoorzienbare hindernis te ontwijken;

Overwegende dat de door verweerder aangehaalde rechtspraak niet ter zake dienend is of betrekking heeft op andere feitelijke gegevens;

Overwegende dat, de aanrijding te wijten zijnde aan de uitsluitende fout van de minderjarige zoon van verweerder, de eis ten zijnen opzichte als vader en wettelijke beheerder van diens goederen, in beginsel gegrond is;

CORRECTIONELE RECHTBANK TE HASSELT

2e Kamer. — 10 januari 1959.

Voorzitter : M. Pexsters.

Rechts : M.M. Périlleux en Jans.

Advokaten : Mrs. Geyskens, Rombouts en Gruyters.

Verantwoordelijkheid der ouders. — Militiaan die afzwaaid en op terugweg was naar zijn ouderlijke woonst veroorzaakt een ongeval. — Geen inwonend kind. — Ouders niet aansprakelijk voor veroorzaakte schade.

De ouders zijn niet verantwoordelijk voor de schade-lijke gevolgen van een ongeval veroorzaakt door hun zoon die als militieplichtige afzwaaid en dit ongeval veroorzaakte wanneer hij op terugweg was naar de ouderlijke woonst.

O.M. t/ Nijs en Claes, Aerts en Van Ginniken.

Overwegende dat het beroep van tweede gedaagde regelmatig is naar de vorm en tijdig werd ingeslagen; de 12 oktober een zondag zijnde;

Overwegende dat, waar de lastens eerste gedaagde gelegde feiten gepleegd zijn geworden, de dag dat hij, als militieplichtige afzwaaid en van zijn eenheid in Duitsland op terugweg was naar zijn oudershuis, bij tweede gedaagde, zijn moeder, volgens deze laatste ten onrechte door de eerste Rechter haar burgerlijke verantwoordelijkheid weerhouden werd;

Dat inderdaad de betrokken militanen nog steeds onder toezicht blijven van de militaire overheid tot zij het ouderlijk huis hebben vervoegd en de militaire uniform hebben afgelegd;

Overwegende dat voor tweede gedaagde derhalve de bepaling van artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek ter zake niet toepasselijk is wijl eerste gedaagde op het ogenblik der feiten niet als inwonende minderjarige zoon kan worden aangezien;

Overwegende dat het begrip « inwonende kinderen »

waarvan sprake in voormeld artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek om de burgerlijke verantwoordelijkheid te doen spelen lastens de ouders, moet worden begrepen als «verblijvende kinderen» wat in onderhavige zaak, in de gegeven omstandigheden niet het geval was; (cfr. Kluyskens - Verbintenissen (1943) n° 378 in fine en De Page T. II n° 973-B;

Overwegende dat de tweede gedaagde derhalve niet als burgerlijk verantwoordelijk voor eerste gedaagde kan worden gehouden en dienvolgens buiten zake moet worden gesteld, met ontlasting van de tegen haar uitgesproken solidairlijke veroordeling tot de boeten en kosten alsmede tot de aan de burgerlijke partijen toegewezen vergoedingen;

Overwegende dat bij gebrek aan beroep vanwege het Openbaar Ministerie, eerste gedaagde en de burgerlijke partijen het vonnis op strafgebied en burgerlijk gebied opzichtsens eerste gedaagde en de burgerlijke partijen definitief is;

Gezien de hierna volgende artikelen door de Heer Voorzitter ter zitting aangeduid:

wetboek van rechtspleging in strafzaken art. 172-190-191-194-210,

wet van 15 juni 1935 art. 2, 14; 31 tot 37 en 41.

Om deze redenen:

De rechtbank, zetelend in graad van beroep in zaken van de Politierechtbank, statuerende op tegenspraak, zegt het beroep van tweede gedaagde Claes Maria, voornoemd, ontvankelijk en gegrond;

Verklaart haar niet burgerlijk verantwoordelijk voor eerste gedaagde; dienvolgens doet het bestreden vonnis te niet voor wat haar betreft, ontlast haar van de tegen haar solidairlijk met eerste gedaagde uitgesproken veroordeling tot de boete en de kosten alsmede tot de aan de burgerlijke partijen toegewezen schadevergoedingen.

Legt de kosten in beroep op strafgebied ten laste van de staat en op burgerlijk gebied ten laste van de burgerlijke partijen.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE SINT-NIKLAAS

1e Kamer. — 19 augustus 1958.

Voorzitter: M. Blauwaert.

Rechters: MM. Belpaire en Neirinckx.

Referendaris: M. Cloquet.

Advocaten: Mrs. Bosmans (Leuven) en Wijffels.

Aansprakelijkheidsverzekering inzake motorenvooertuigen. — Nietigverklaring van nadere overeenkomst tussen verzekeraar en verzekerde op grond van dwaling van deze laatste.

Bij de inwerkingtreding op 1 januari 1957 van de wet van 1 juli 1956 op de verplichte verzekering inzake burgerrechtelijke aansprakelijkheid wegens het gebruik van motorrijtuigen hadden de verzekeraars het recht de voortzetting van hun verzekeringspolissen te onderwerpen aan een premieverhoging voor de uitbreiding van de verzekering overeenkomstig voormelde wet van 1 juli 1956. De verzekerden bleven evenwel vrij dit voorstel te aanvaarden of — bij gebreke aan akkoord — hun vrijheid terug te nemen en zich te wenden tot een andere verzekeraar voor het bekomen van voordeligere voorwaarden.

In casu heeft de verzekeraar, in stede van de verzekerde in te lichten omtrent voormeld alternatief,

hem een «bijvoegsel» doen ondertekenen, waarbij de verzekerde zich akkoord verklaarde met de nieuwe voorwaarden, houdende premieverhoging en andere wijzigingen van de oorspronkelijke overeenkomst.

Deze nadere overeenkomst nietig verklaard op grond van dwaling van de verzekerde.

N.V. «Assurantie van de Belgische Boerenbond (A.B.B.)
t/ De Keulenaer.

Overwegende dat verweerder bij eiseres was verzekerd in zake zijn burgerrechtelijke aansprakelijkheid wegens het gebruik van een auto;

Overwegende dat de premie berekend was op de som van 5.304 fr.;

Overwegende dat verweerder op 26 april 1957 een bijvoegsel tekende, waarbij hij zich verbond 1.144 fr. te betalen als prorata van verhoogde premie (van 1 januari tot 24 februari 1958) — som die hij werkelijk betaalde — en 5.871 fr. als nieuwe en verhoogde premie, vervallende voor de eerste maal op 25 februari 1958;

Overwegende dat eiseres haar vordering steunt op de geldigheid van voormeld bijvoegsel en derhalve logischerwijze de veroordeling van verweerder zou dienen te vorderen tot betaling van de verhoogde premie, d.i. 5.871 fr.;

dat zij niettemin in het beschikkend gedeelte van de dagvaarding slechts 5.304 fr. vraagt, hetzij het bedrag van de oude premie;

Overwegende dat verweerder beweert dat de overeenkomst spruitende uit het door hem getekende bijvoegsel, nietig is, omdat hij in grondige dwaling verkeerde wanneer hij gezegd bijvoegsel tekende evenals wanneer hij 1.144 fr. als «pro rata» van premie betaalde;

Overwegende dat alhoewel verweerder zich aldus steunt op de nietigheid van de overeenkomst, hij — in strijd hiermede — de verbreking van gezegde overeenkomst bij wedereis vordert;

dat die missing dient verbeterd te worden, waar het geheel van de dagvaarding moet geïnterpreteerd worden als beogende de nietigverklaring van de litigieuze overeenkomst, zowel als verweermiddel dan als grond voor de wedereis;

Overwegende dat verweerder, bij wedereis, de terugbetaling vordert van de reeds betaalde «pro rata» premie van 1.144 fr. en bovendien een vergoeding van 750 fr. uit hoofde van roekeloos en tergend geding;

Overwegende dat ten gevolge van het in voege treden, op 1 januari 1957, van de wet van 1 juli 1956 op de verplichte verzekering in zake burgerrechtelijke aansprakelijkheid wegens het gebruiken van motorrijtuigen, de verzekeraars het recht hadden de voortzetting van hun verzekeringspolissen te onderwerpen aan een premievermeerdering, mits uitbreiding van de waarborg zoals door de wet van 1 juli 1956 voorzien;

Overwegende dat de verzekerden vrij bleven dit voorstel te aanvaarden, of integendeel — bij gebrek aan akkoord — terug hun vrijheid te nemen en zich te wenden tot een mededingende verzekeraar die voordeligere voorwaarden zou stellen dan degene van de huidige verzekeraar;

Overwegende dat eiseres, in stede van verweerder in te lichten nopens voormeld alternatief, hem eëronschriften liet geworden dat heel anders luidt;

Overwegende dat de tekst van gezegd rondschrijv dd. 10 april 1957, door verweerder wordt voorgebracht dat er in onderhavig vonnis alleen gewag wor gemaakt van deze laatste tekst;

dat eiseres weliswaar in haar eigen dossier een lichtelijk verschillende tekst voorbrengt, doch dat niets laat vermoeden dat verweerder door die andere tekst werd bereikt;

Overwegende dat het rondschrĳven van eiseres o.a. luidt :

» Wij sturen U hierbij een exemplaar van de algemene voorwaarden van het modelcontract voor de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

» Deze algemene voorwaarden vervangen die van uw huidig contract, betreffende de verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid, van 1 januari 1957 af, datum waarop de wet van 1 juli 1956 van kracht is geworden.

» Bij het opstellen van deze algemene voorwaarden... werd rekening gehouden met de voorschriften van de wet op de verplichte verzekering, die de dekking merkeliĳk uitgebreid heeft.

» Deze uitbreiding van waarborg brengt natuuriĳk een verzwaring van lasten mee voor de verzekeraar.

» Daarom werd door de wet een premieverhoging toegelaten. Die premieverhoging zal toegepast worden na de eventuele aanpassing waarvan hoger sprake. De vermeerdering van premie zal aangerekend worden van 1 januari 1957 af en zal voorkomen op het bijvoegsel aan uw bestaand contract, dat U zohaast merkeliĳk door uw agent zal worden aangeboden.»;

Overwegende dat het bijvoegsel dat aan verweerder ter handtekening werd voorgelegd o.a. luidt :

» Toepassing van de wet van 1 juli 1956...

» De algemene voorwaarden betreffende de verzekering... worden van 1 januari 1957 af te 0 uur, overeenkomstig de wet van 1 juli 1956, vernietigd en vervangen door de algemene voorwaarden waarvan de tekst aan de onderschrijver werd gezonden.»;

Overwegende dat het modelcontract dat bij het rondschrĳven van 10 april 1957 gehecht was, niet alleen de wettelijke uitbreidingen van waarborg beoogt, doch eveneens andere wijzigingen in voege brengt;

Overwegende dat voormelde bewoordingen van het rondschrĳven en van het bijvoegsel, van aard waren om aan verweerder te doen geloven dat het modelcontract een officiële vastgestelde tekst was, voor iedere verzekerde verplicht;

dat gezegde bewoordingen de verzekerde als het ware vóór een wettelijk voldongen feit plaatsten (« deze algemene voorwaarden vervangen... deze uitbreiding van waarborg brengt een verzwaring van lasten mee... Daarom werd door de wet een premieverhoging toegelaten »);

dat bewuste bewoordingen op geen enkel ogenblik aan de verzekerde laten geloven dat er voor hem een andere oplossing kon bestaan dan die voorwaarden te aanvaarden die in het rondschrĳven impliciet als de enige uitweg worden voorgesteld;

Overwegende dat verweerder hieromtrent des te meer in dwaling moest verkeren, dat dergeliĳk rondschrĳven door vele andere maatschappijen aan hun verzekerden waren toegestuurd geworden, derwijze dat die eenvormigheid in de houding van de verzekerden de schijn verwekte dat er werkelijk geen andere oplossing kon bestaan dan de enige door eiseres en zovele andere verzekeraars, als wettig voorgesteld;

Overwegende dat het derhalve dient aangenomen te worden dat de toestemming van verweerder, wanneer hij het bijvoegsel van 10 april 1957 tekende, door grondige dwaling behept was en dat gezegde over-

eenkomst bijgevolg nietig dient verklaard te worden;

Overwegende dat eiseres aldus niet gerechtigd is de uitvoering ervan te vorderen en dat zij integendeel de som van 1.144 fr. dient terug te betalen die zij ontving bij wijze van uitvoering van de nietige overeenkomst;

Overwegende dat de aanvraag van verweerder, strekkende tot het bekomen van 750 fr. als vergoeding uit hoofde van roekeloos en tergend geding, niet gegrond voorkomt;

Overwegende inderdaad dat de tussenpersoon die vóór het instellen van het geding met eiseres brieven heeft gewisseld nopens het geschil, dit geschil uitsluitend centreerde op de kwestie te weten of verweerder al dan niet gerechtigd was de polis op te zeggen;

Overwegende dat gezegde discussie, alhoewel zij geen verzaking impliceert, vanwege verweerder, aan het argument gesteund op de grondige dwaling, toch begrijpeliĳk maakt dat eiseres de vordering heeft ingesteld in de mening dat haar standpunt kon verdedigd worden op het terrein van de opzegging waar de verzekeringsmakelaar van verweerder het had geplaatst;

Om deze redenen,

de Rechtbank, gelet op artikels 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935 die nageleefd werden.

Verklaart de vordering ontvankeliĳk en rechtdoende ten gronde, verklaart nietig de overeenkomst tussen partijen gesloten op 26 april 1957 onder vorm van bijvoegsel;

wijst dienvolgens de hoofdvordering van de hand, als gesteund op een nietige overeenkomst;

wijzende op de wedereis, verklaart hem ontvankeliĳk en rechtdoende ten gronde, verwijst eiseres om aan verweerder de som terug te betalen van 1.144 fr. (duizend honderd vier en veertig frank) die haar werd betaald op grond van de nietig verklaarde overeenkomst;

wijst het in wedereis meer gevorderde van de hand als niet gegrond;

Verwijst eiseres in de kosten van het geding.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 11 februari 1960.

Voorzitter : M. Reyniers.

Rechters : M.M. Van Nuffel en Pauwelijn.

Referendaris : M. Van Hauwermeiren.

Advocaten : Mrs. De Clercq en R. De Rycke.

Opzoekingscentrum voor de wegenbouw. — Verplichting van de aannemers van wegeniswerken de bij K.B. van 5 mei 1952 bepaalde bijdrage op alle wegeniswerken te betalen.

De bij K.B. van 5 mei 1952 bepaalde bijdrage van ½ %, die door de aannemers van wegeniswerken aan het bij de wet van 30 januari 1947 opgericht Opzoekingscentrum voor wegenbouw, te betalen is, is door hen verschuldigd op alle uitgevoerde wegeniswerken, ongeacht het openbaar of particulier karakter ervan.

Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw t/ Dierick.

Overwegende dat de eis er oorspronkelijk toe strekte verweerder te horen veroordelen tot het betalen van een bedrag van 29.301 frank als bijdrage aan het

Opzoekingscentrum op de wegeniswerken uitgevoerd door hem tijdens het dienstjaar 1955-56, bij toepassing van het K.B. van 5.5.52, genomen in uitvoering van de wet van 30.1.47 waarbij het Opzoekingscentrum werd opgericht;

Overwegende dat de verweerder tijdens de procedure een bedrag van 22.016 frank betaalde, zodat de discussie alleen nog loopt over een bedrag van 7.285 frank die de bijdrage vertegenwoordigt betreffende werken uitgevoerd door de verweerder te Mariakerke op 16.9.1955;

Overwegende dat de verweerder bekend dat hij onder toepassing valt van het bovengemeld K.B. en van de wet van 30.1.1947, in zijn hoedanigheid van « aannemer van wegeniswerken »; maar dat hij weigert de voormelde som te kwijten om reden dat de werken te Mariakerke een privaat karakter bezaten, en niet als openbare werken kunnen aangezien worden;

Overwegende echter dat ingevolge artikel 2 van het K.B. van 5 mei 1952 verschenen in het Staatsblad van 18 mei 1952, het onderscheid niet moet gemaakt worden tussen het openbaar of privaat karakter van de werken uitgevoerd door een ondernemer die onder het Opzoekingscentrum ressorteert;

Overwegende dat artikel 4 van het K.B. de toepassing voorziet van een bijdrage van 1/2 % op alle werken uitgevoerd, hetzij ingevolge van openbare of beperkte oproepen voor aanbesteding, hetzij ingevolge onderhand afgesloten contracten;

Overwegende dat er niet betwist wordt dat de werken te Mariakerke onder deze laatste categorie dienen gerangschikt;

Overwegende dat de wetgeving « wegeniswerken » beoogt in de ruime betekenis van het woord, en niet alleen « openbare » werken;

Overwegende dat het opzoekingscentrum tot doel heeft (zie artikel 3 van de « statuten ») de aanpassing tot het wetenschappelijk en (technisch) lees: technologisch onderzoek, met het oog op de verbetering van de wegbekledingen en van de constructiemethodes;

Overwegende dat waar de aannemers van wegeniswerken, zowel publieke als private, die bekennen als dusdanig onder de toepassing te vallen van het K.B., genieten van de resultaten van de opzoekingen en de studies gedaan door het toedoen van het Centrum, en gehouden zijn de bijdragen te betalen aan het Opzoekingscentrum voor Wegenbouw, zonder onderscheid van hun openbaar of privé karakter;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Alle verdere eisen en besluiten van de hand wijzende,
Veroordeelt de verweerder om aan eiseres te betalen de som van 7285 frank meer de gerechtelijke interesten;

Verwijst verweerder tot de kosten van het geding.

VREDEGERECHT TE BERINGEN

24 juli 1959.

Rechter : M. Vranken.

Erfrecht. — Kleine nalatenschappen. — Recht van overneming betreffende een landbouwuithating. — Ondeelbaarheid. — Niet van toepassing op dennenbos.

1. *Het recht van overneming, gesteund op artikel 4 van de wet van 16 mei 1900, is niet deelbaar en het dient in zijn geheel uitgeoefend te worden telkens als de over te nemen goederen van een landbouwuithating deel uitmaken.*

Het behoud van het landbouwbedrijf zoals het ten tijde van het overlijden van de « de cufus » bestond — voornaamste doel van de wet — is niet mogelijk en de aanvraag tot overneming niet gegrond, wanneer een van de erfgenamen alleen het huis met een gedeelte van de gronden wil overnemen, terwijl een tweede de andere percelen wil overnemen zonder de woning en de bijhorigheden.

2. *Een dennenbos kan niet als grond, die voor de landbouw geschikt is, beschouwd worden en dus niet het voorwerp van het recht tot overneming uitmaken.*

Peeters en cons. t/ Wellens en cons.

Gelet op het verzoekschrift d.d. negen juni jongstleden, aangeboden door Peeters Rosalia, Wellens, Josephus-Felix-Renatus; Wellens Felix-Carolus en Wellens, Regina-Antonia-Lucia;

Gelet op de artikels 2, 3, 4, 30, 34, 37 en 41 van de Wet van 15 juni 1935;

Gehoord de verschijnende partijen in hun middelen en gezegden;

Overwegende dat het verzoekschrift strekt tot de overneming overeenkomstig de wet van 16 mei 1900 van onroerende goederen, gelegen te Tessenderlo afhangend van de nalatenschap van wijlen Wellens Benedictus, landbouwer, overleden te Tessenderlo, de 15 mei 1954 of van de gemeenschap bestaan hebbende tussen hem en zijn overlevende echtgenote, Peeters Rosalia; dat door de bovengenoemde verzoekers de aanstelling gevraagd wordt van één of meer deskundigen om de onroerende goederen te schatten alsook de benoeming van Notaris José Hendrickx te Beringen om de akte van overneming op te maken en van een tweede Notaris om de afwezige of wederspannige partijen te vertegenwoordigen;

Overwegende dat al de in het verzoekschrift genoemde partijen bij ter post aangetekende brieven van zeven juli 1959 werden opgeroepen ten einde op Onze terechtzitting van heden te verschijnen en over de aanvraag tot overneming gehoord te worden;

dat al de partijen verschenen zijn met uitzondering van Peeters Rosalia; Wellens, Maria-Rosalie-Bertha; Cantens, Albert en Wellens, Maria-Anna-Ludovica;

Overwegende dat uit de voorgelegde stukken en uit de verklaringen van de partijen blijkt :

1) dat de goederen, waarvan de overneming gevraagd wordt een gezamenlijke oppervlakte hebben van 4 ha 22 a 50 ca en een kadastraal inkomen van 762 + 760 of samen Fr. 1.522.

2) dat zij deel uitmaken van een landbouwuithating en in hun geheel zijn bewerkt en uitgebaat geworden door de cufus, die ook met zijn echtgenote het huis bewoonde;

3) dat de percelen grond echter reeds drie jaar vóór

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

of een van haar aangestelden zich zou verzet hebben tegen het aanwenden van zes wiggen per rol en aanzien trouwens, met de gespecialiseerde vak kennis wegens dewelke B. juist met de stuw ing werd belast, zij alleszins moest weigeren onvakkundig te werk te gaan;

Aangezien appellante B. vergeefs opwerpt onwetend te zijn geweest én van de bestemming der goederen én van de weg die zou gevolgd worden;

Aangezien inderdaad de ongevallen zeer kort na het vertrek uit Antwerpen gebeurden, na het afleggen van een baan tegen de moeilijkheden dewelke het vastmaken der koopwaar in alle geval moest bestand zijn;

Aangezien het bedrag van 52.280 frank betrekking heeft op de schade ondergaan door de autowagen Cadillac en genoegzaam is bewezen;

Aangezien verder wat de overige gevorderde bedragen betreft, de overwegingen van het vonnis dd. 8 maart 1957, waarbij, zoals gezegd, het Hof zich aansluit, eveneens gelden ten overstaan van appellante B.;

Om deze redenen:

Het Hof,

Gezien artikel 24 der wet van 15 juni 1935, alle andere, meer omvattende of strijdige besluiten verwerpend;

Voegt samen als verknocht de zaken ingeschreven onder nr 34.526 en 36.195 van de A.R.;

Ontvangt beide hoofdberoepen evenals het incidenteel beroep ingesteld door de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen;

Verklaart dit laatste ongegrond;

En rechtdoende op de hoofdberoepen, bevestigt het vonnis van 8 maart 1957 in al zijn beschikkingen;

Veroordeelt S., tot al de gerechtskosten in beide instanties gevallen in het geding ingeleid door de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, en bevestigt het vonnis van 27 juni 1958 enkel in zover het appellante B. ten overstaan van S., aansprakelijk heeft verklaard voor de schade ontstaan ingevolge de eerste ontsparing te Vrouwvliet;

Doet voor het overige het vonnis van 27 juni 1958 te niet;

Wijzigende, desaan gaande, verklaart B., eveneens aansprakelijk voor de schade ontstaan ingevolge de tweede ontsparing te Neckerspoel;

Veroordeelt dienvolgens B., aan S., al de bedragen te betalen, zo in hoofdsom, intresten en kosten waartoe laatstgenoemde ingevolge huidige arrest tegenover de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen wordt verwezen;

Zegt voor recht dat de bevolen expertise aan B. gemeen zal zijn en dat al de bedragen, zo in hoofdsom, intresten en kosten die terzake ten laste van S. zouden gelegd worden in het vervolg dezer rechtspleging, aan S. door B. zullen dienen terugbetaald te worden;

Veroordeelt B. tot al de kosten in beide rechtsinstanties veroorzaakt tot op heden in het geding door S. ingeleid;

Maakt voorbehoud voor de kosten die in dit laatste geding nog moeten vallen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer — 18 februari 1960.

Voorzitter: M. Van Mallegheem

Raadsheren: M.M. Buysse en De Praeter

Advocaat-generaal: M. Vanhoudt.

Advocaat: Mr. De Vos.

Weigering tot het laten nemen van een bloedstaal. — Strekking van art. 4bis van de wet van 15 april 1958.

Artikel 4 bis van de wet van 15 april 1958, die de weigering zonder wettige reden om de bloedgroep te laten verrichten strafbaar stelt, voorziet niet dat voorafgaand aan de betrokkene de vraag zal worden gesteld of hij tot het laten nemen van een bloedstaal toestemt.

O.M. t./ S. en H.

Verdacht van: te Gent, op 19 september 1959:

De eerste: A. Bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg, doch zonder het inzicht om de persoon van een ander aan te randen, onvrijwillig slagen of verwondingen te hebben veroorzaakt aan H. Petrus.

B. Bij samenhang: Op een openbare weg, in staat van dronkenschap verkerende, een voertuig te hebben bestuurd of een rijdier te hebben geleid.

C. Bij samenhang: Bij een verkeersongeval, als vermoedelijke dader van dit ongeval, bij wie indiciën voorhanden waren van overtreding van artikel 2-3, eerste lid, van de wet van 1 augustus 1899, houdende herziening van de wetgeving en van de reglementen op de politie van het vervoer, gewijzigd bij de wet van 1 augustus 1924 en artikel 3 wat 15 april 1958, van artikel 2-4 van zelfde wet van 1 augustus 1899, of van het eerste artikel van de besluitwet van 14 november 1939, betreffende de beteugeling van de dronkenschap, zonder wettige reden geweigerd te hebben de bloedproef te laten verrichten.

De tweede: D. *Bij samenhang:* Bij een verkeersongeval, als slachtoffer van dit ongeval, bij wie indiciën voorhanden waren van overtreding van artikel 2-3 eerste lid, van de wet van 1 augustus 1899, houdende herziening van de wetgeving en van de reglementen op de politie van het vervoer, gewijzigd bij de wet van 1 augustus 1924 en artikel 3 wet 15 augustus 1899, of van het eerste artikel van de besluitwet van 14 november 1939 betreffende de beteugeling van de dronkenschap, zonder wettige reden geweigerd te hebben de bloedproef te laten verrichten.

Eerste beklaagde schuldig verklaard aan de feiten A en B en tweede beklaagde niet plichtig verklaard aan het feit D, eerste beklaagde niet plichtig verklaard aan het feit C, werden, op tegenspraak: eerste verdachte veroordeeld hoofdens feit A in een geldboete van vijftig frank; verhoogd met 190 deciem en aldus gebracht op duizend frank of een vervangende gevangenisstraf van vijftien dagen; hoofdens feit B in een gevangenisstraf van vijftien dagen; en in de kosten van het geding begroot in het geheel op 109 frank waarvan 3/4 voor eerste en 1/4 voor tweede verdachten;

Eerste verdachte werd hoofdens feit B vervallen verklaard van het recht een voertuig of een luchtschip te besturen of een rijdier te geleiden gedurende een termijn van een maand;

Eerste verdachte werd ontslagen van het vervolg voor feit C en tweede verdachte van het vervolg voor feit D;

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

Overwegende dat het Openbaar Ministerie, tijdig en regelmatig beroep heeft ingesteld tegen al de beschikkingen van het vonnis dd. 10 oktober 1959, ter uitzondering van wat beslist werd omtrent de verdenking E ten laste van de tweede beklaagde;

Wat betreft de verdenkingen A en B lastens eerste beklaagde :

Overwegende dat deze verdenkingen vóór het Hof bewezen zijn gebleven; dat de straffen uitgesproken door de eerste rechter, naar het oordeel van het Hof, ontoereikend zijn en dienen verzaamd te worden zoals hierna zal worden bepaald;

Wat betreft de verdenking C lastens eerste beklaagde en de verdenking D lastens tweede beklaagde :

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte aangenomen heeft dat beide beklaagden uit hoofde van hun dronken toestand zich geen voldoende rekenschap konden geven van de draagwijdte van de hun gestelde vraag nopens het al dan niet verstrekken van hun toestemming tot het nemen van een bloedstaal;

Overwegende dat artikel 4 bis van de wet van 15 april 1958, die de weigering zonder wettige reden de bloedproef te laten verrichten strafbaar stelt, niet voorziet dat voorafgaandelijk aan de betrokkene de vraag zal worden gesteld of hij tot het nemen van een bloedstaal toestemt;

Dat deze vraag dienvolgens aan de beide beklaagden niet diende gesteld te worden en de omstandigheid dat zij ontkennend op deze vraag zouden hebben geantwoord zonder belang is ter zake;

Overwegende nochtans dat er in casu vaststaat dat de geneesheer die het bloedstaal wou nemen daartoe niet kon overgaan omdat de twee beklaagden geweigerd hebben zich daartoe te lenen; dat de verdenkingen C en D derhalve bewezen zijn;

Om deze redenen;

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak;

Gelet op de wetsbepalingen aangehaald in het bestreden vonnis, alsmede op artikel 4 Wet van 15.4.1958; artikel 140 der Wet van 18.6.1869, gewijzigd bij artikel 2 der Wet van 4.9.1891; artikel 211 van het Wetboek van Strafvordering en artikel 24 der Wet van 15 juni 1935, alle wetsbepalingen door de heer Voorzitter ter terechtzitting van heden aangeduid;

Ontvangt het beroep van het Openbaar Ministerie en erover beslissend :

Doet het bestreden vonnis teniet daar waar het eerste verdachte wegens het feit C en tweede verdachte wegens het feit D vrijgesproken heeft;

Opnieuw wijzend dienaangaande :

Verklaart, met eenparige stemmen, eerste verdachte schuldig aan de telastlegging C en verwijst hem uit dien hoofde tot een geldboete van vijftig frank, verhoogd met 190 deciem en aldus gebracht op duizend frank of een vervangende gevangenisstraf van vijftien dagen;

Verklaart, eveneens met eenparigheid van stemmen, tweede verdachte schuldig aan de telastlegging D en verwijst hem uit dien hoofde tot een geldboete van zesentwintig frank, verhoogd met 190 deciem en aldus gebracht op vijfhonderd twintig frank of een vervangende gevangenisstraf van acht dagen;

Bevestigt het bestreden vonnis ten aanzien van de telastleggingen A en B en van de kosten, mits deze wijzigingen, aangebracht met eenparige stemmen, dat wegens het feit A eerste verdachte veroordeeld wordt tot een geldboete van honderd frank, verhoogd met 190 deciem en aldus gebracht op twee duizend frank

of een vervangende gevangenisstraf van een maand, en dat wegens het feit B, het verval uit het recht een voertuig of een luchtschip te sturen of een rijder te geleiden gebracht wordt op drie maand, doch beperkt is tot de voertuigen met eigen beweegkracht;

Verwijst eerste verdachte in 3/4 en tweede verdachte in het overige vierde der kosten van de aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

3e Kamer. — 7 oktober 1959.

Alleensprekend rechter : M. Marijns.

O.M. : M. Sobrie.

Advocaten : Mrs. Ost en Hubené.

Verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorvoertuigen. — Toepasselijkheid van het 2e lid van art. 9 der wet van 1 juli 1956.

Het vonnis, dat in een geschil tussen de benadeelde en de verzekerde is gewezen, kan aan de verzekeraar worden tegengeworpen, wanneer vaststaat dat de verzekeraar, weze het bij monde van zijn raadsman, aanwezig is geweest tijdens al de stadia der procedure en in de debatten is tussengekomen.

Roggeman en Vranken t/ N.V. « De Vaderlandse ».

Overwegende dat de vordering van aanleggers, ingeleid bij geboekt exploit van deurwaarder Felix Cantillon te Antwerpen dd. 16-4-59 er toe strekt aan verweerster te horen zeggen voor recht dat de vonnissen uitgesproken door de tweede Kamer dezer Rechtbank zetelend in boetstraffelijke zaken dd. 26.2.1957 en 1.12.1958, ten laste van haar verzekerde, zekere Fraipont Jan, wonende te Dendermonde, haar tegenstelbaar zijn en haar derhalve te horen veroordelen om aan aanleggers, toenmalige burgerlijke partijen, het saldo te betalen van al de sommen tot dewelke de voornoemde verzekerde van verweerster werd verwezen, zijnde in totaal 164.607 fr. te vermeerderen met de gerechtelijke intresten van 6.1.1959 datum tot dewelke de reeds voordien vervallen intresten in voormeld saldo werden verrekend ;

Overwegende dat vorenomschreven vordering gesteund is op artikel 9 der wet van 1 juli 1956 op de verplichte verzekering van motorvoertuigen en meer speciaal op de overweging dat verweerster gehouden is het gevorderde te betalen omdat ze én tegenwoordig is geweest bij én de leiding heeft genomen van de verdediging van haar verzekerde tijdens de debatten voor de strafrechtbanken;

Overwegende dat verweerster deze bewering betwist en aanvoert dat zij niet aanwezig was bij de debatten en nog minder de leiding der verdediging op zich nam;

Overwegende nochtans dat uit de bij de bundel gevoegde bescheiden, o.m. uit de briefwisseling met de raadsman van verweerster blijkt dat zij deze heeft aangesteld om de debatten te volgen en eventueel tussen te komen bij de persoonlijke raadsman van voornoemde Fraipont J.; (zie o.m. de brieven van 25.2.57 en 13.11.58).

Dat zij daarenboven de cijfers van de burgerlijke partijen, huidige aanleggers, bespreekt en betwist, opdracht gevend aan haar raadsman haar belangen te verdedigen;

Overwegende dat uit de verdere stukken blijkt dat de aangestelde deskundige aan de raadsman van verweerster plaats, datum en uur liet kennen op dewel-

ke hij tot de expertise zou overgaan en hem naderhand het ontwerp van deskundig protocol overmiek;

Dat ten slotte de raadsman van verweerster als toen ter zake pleitend advokaat wordt vermeld in het voormeld vonnis d.d. 1.12.58;

Overwegende dat verweerster overigens ook niet betwist dat zij aan huidige aanleggers de bij het vonnis dd. 26.2.57 toegekende provisie uitbetaalde;

Overwegende dat verweerster evenzeer ten onrechte inroep dat zij noch vrijwillig noch gedwongen is tussengekomen in de debatten daar zij niet werd opgeroepen;

Dat immers uit al de gegevens der zaak duidelijk blijkt dat verweerster in feite steeds tegenwoordig was bij de debatten en ook in feite de leiding nam van de verdediging en in elk geval steeds in de mogelijkheid werd gesteld de verdediging harer belangen waar te nemen;

Dat inderdaad artikel 9 van voormelde wet van 1.7.56 niet vereist opdat het vonnis tegenstelbaar zou zijn dat verweerster opgeroepen wordt, maar wel dat, zoals ter zake, het vaststaat dat de verzekeraar aanwezig is geweest tijdens al de stadia der procedure zij het bij monde van zijn raadsman, en in de debatten is tussen gekomen (zie Parlementaire Verhandelingen - Kamer van Volksvertegenwoordigers - zittijd 1955, 1956, verslag nr 351 - 4 van 21.3.1956, blz. 30 en Cassart, Bodson et Pardon, 1957, blz. 173);

Dat zulks trouwens volledig beantwoordt aan de ratio legis van bedoelde wet gezien de voornaamste bekommernis van de wetgever is geweest aan de slachtoffers van ongevallen een zo zeker, zo snel en zo volledig mogelijke schadevergoeding te waarborgen;

Overwegende dat de gevorderde bedragen niet ernstig worden betwist;

Overwegende dat aldus de vordering van aanleggers gegrond voorkomt;

Om deze redenen :

De Rechtbank, Kamer van de alleenrechtsprekende Rechter in burgerlijke zaken, gehoord de heer A. Sobrie, eerste-substituut-Procureur des Konings in zijn eensluidend advies, zegt voor recht dat de vonnissen der tweede Kamer dezer Rechtbank zetelend in boetstraffelijke zaken dd. 26.2.57 en 1.12.58 uitgesproken, ten laste van de verzekerde van verweerster, zekere Fraipont Jan, wonende te Dendermonde, aan verweerster tegenstelbaar zijn. Veroordeelt laatstgenoemde dienvolgens

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

Eerste Kamer — 30 januari 1959.

Voorzitter : M. P. De Preter.

Rechters : MM. E. Ceulemans en R. Dillen.

Advocaten : Mrs A. Van der Donckt, R. Posenaer en G. Colson.

Bouwovereenkomst. — Tienjarige aansprakelijkheid van bouwmeesters en aannemers. — Definitieve aanvaarding. — Zwaarwichtige gebreken.

De tienjarige verantwoordelijkheid van bouwmeesters en aannemers, gesteund op de artikelen 1792 en 2270 B.W., kan ingeroepen worden telkens binnen een tijdsperiode van 10 jaar na de definitieve aanvaarding in een gebouw zich zwaarwichtige gebreken vertonen, waardoor de veiligheid of de stevigheid van het gebouw in zijn geheel of in een van zijn belangrijke onderdelen aangetast wordt en voor de

welke de bouwmeester en de aannemer samen of ieder afzonderlijk zouden aansprakelijk zijn.

Minerve t/ Ongenae e.a.

Aangezien de eis van aanlegster ertoe strekt, op grond van o.m. de artikelen 1382, 1383 en 1792 van het Burgerlijk Wetboek, beide verweerders solidairlijk, hetzij in solidum, hetzij ieder voor zijn deel, hetzij de ene bij gebreke van de andere, te zien en te horen veroordelen om de nodige werken uit te voeren, ten einde te verhelpen aan de gebreken, welke het eigendom van aanlegster, gelegen te Antwerpen, vertoont;

Aangezien in de loop der jaren 1949 en 1950 in het gebouw, eigendom van aanlegster, belangrijke veranderingswerken werden uitgevoerd in haar opdracht door tweede verweerster onder leiding en toezicht van eerste verweerder, overeenkomstig de door deze laatste opgestelde plans en lastenkohier;

Aangezien de tienjarige verantwoordelijkheid van bouwmeesters en aannemers, gesteund op de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek, kan ingeroepen worden telkens binnen een tijdsperiode van tien jaar na de definitieve aanvaarding in een gebouw zich zwaarwichtige gebreken vertonen, waardoor de veiligheid of de stevigheid van dit gebouw in zijn geheel of in een van zijn belangrijke onderdelen aangetast wordt en voor dewelke de bouwmeester en de aannemer samen of ieder afzonderlijk zouden aansprakelijk zijn; (zie : A. Delvaux « *Traité Juridique des Bâisseurs* » nrs 620 en vlg.; W. Delva « *Belgische Bouwwetgeving* », blz. 286; Hilbert « *Responsabilité du Bâisseur* », nrs 167 en vlg.; De Page « *Traité Élémentaire de Droit Civil Belge* », Dl. IV, nrs 892 en vlg.; R. Dekkers « *Précis de Droit Civil Belge* », Dl. II, nr 1130);

Aangezien aanlegster nopens de aard en de zwaarwichtigheid van de beweerde gebreken aan haar eigendom hic et nunc nog geen duidelijke en nauwkeurige gegevens verstrekt, en eenvoudig verklaart « dat er in bedoeld eigendom zich gebreken van zwaarwichtige aard hebben voorgedaan; dat namelijk en onder meer aanzienlijke barsten zich vertonen in verschillende muren en vloeren »;

Aangezien echter in haar betekende besluiten van 8 januari 1959 alsmede in haar zittingsbesluiten van 9 januari 1959, aanlegster zich er toe beperkt de Rechtbank te verzoeken, alvorens recht te doen een deskundige aan te stellen, met opdracht de aard, de zwaarwichtigheid, alsmede de oorzaken van de gebreken te bepalen, die het gebouw vertoont;

Aangezien het de Rechtbank noodzakelijk voorkomt, alvorens in staat te zijn over de eis ten gronde te kunnen beslissen, dit verzoek van aanlegster in te willigen;

Aangezien de onderscheidene opwerpingen vanwege eerste verweerder en tweede verweerster slechts zullen kunnen beantwoord worden, nadat de Rechtbank zal kennis genomen hebben van het verslag, inhoudende de deskundige vaststellingen;

Om deze redenen,

De Rechtbank, na erover beraadslaagd te hebben, Rechtdoende op tegenspraak, Verklaart de eis van aanlegster ontvankelijk, doch alvorens ten gronde te beslissen,

Beveelt een deskundig onderzoek, met als opdracht

.....
Om nadien beslist en gevonnist te worden als naar recht;

Kosten voorbehouden.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

24 juni 1959.

Voorzitter: M. Temmerman.

Rechters: M.M. Dhaenens en Soetaert.

Advokaten: Mrs. Hubené en Van den Abeele.

Kleine nalatenschappen. — Overnemen van een goed dat tot een vorige huwelijksgemeenschap heeft behoord.

De tweede echtgenoot kan op grond van de wet van 16 mei 1900 de overneming niet vorderen van een goed dat tot de eerste huwelijksgemeenschap van zijn echtgenote heeft behoord, wanneer de nalatenschap van haar eerste echtgenoot aan dezès erfgenamen is toegekomen, terwijl de vrouw naderhand haar onverdeelde helft aan haar tweede echtgenoot en enige rechthebbende heeft geschonken.

Poelman en cons. t/ Poelman en cons.

Overwegende dat de eis de scheiding en deling beoogt van de huwelijksgemeenschap die bestaan heeft tussen Lippens Herman, laatst gehuisvest te Eeklo, er zonder legitimarissen overleden op 21 december 1942, en Bracke Irma, naderhand hertrouwd met de verweerder Claeys, laatst gehuisvest te Eeklo en aldaar overleden eveneens zonder legitimarissen op 3 maart 1958, voorts van beider nalatenschappen, na verkoop bij licitatie van het tot de genoemde huwelijksgemeenschap behorend onroerend goed;

Overwegende dat, nu toch niemand is gehouden in onverdeeltheid te blijven, de vordering, behoudens in zoverre zij de nalatenschap van Irma Bracke betreft, die toch ingevolge huwelijkse voorwaarden geheel aan de verweerder Claeys is toegevallen, rechtmatig en gegrond voorkomt;

Overwegende dat de verweerder Claeys, die ingevolge de niet betwiste eigendomsovergangen thans, als tweede echtgenoot van Irma Bracke, eigenaar is van de helft van het onverdeeld onroerend goed — een door hem vóór en na het overlijden van zijn echtgenote bewoonde kleine hofstede waarvan het kadastraal inkomen slechts 1.932 fr. bedraagt — dit goed verlangt over te nemen op grond van artikel 4, wet 16 mei 1900;

Overwegende dat de eisers aan de verweerder Claeys het beweerd recht op overname ontzeggen, op grond van de beschouwing dat artikel 4, wet 16 mei 1900 niet kan worden ingeroepen door een tweede echtgenoot, wanneer hij door de overname de rechten van de erfgenamen van de eerste echtgenoot, die in de tweede huwelijksgemeenschap en nalatenschap geen aandeel hebben en hiertegenover als «derden» zijn te beschouwen, zou krenken;

Overwegende dat de tweede echtgenoot in het onderhavig geval geen recht van overname kan putten uit het overlijden van Irma Bracke, van wie hij de enige rechtsopvolger is, vermits hierdoor ten aanzien van het betwiste eigendom, dat alleen ten dele tot haar nalatenschap en niet tot de tweede huwelijksgemeenschap behoort, geen onverdeeltheid is ontstaan; dat hij evenmin het recht van overname op grond van de wet van 16 mei 1900 bij huwelijkse voorwaarden kan hebben verkregen, daar zulk recht strikt persoonlijk is en niet overdraagbaar;

Overwegende dat zijn beweerd recht van overname derhalve alleen zou kunnen zijn ontstaan door het overlijden van de eerste echtgenoot Herman Lippens; dat de verweerder Claeys ten aanzien van de daar-

door ontbonden eerste huwelijksgemeenschap echter weliswaar de titel van mede-eigenaar mag opeisen, vermits hij de helft van het goed van Irma Bracke heeft verkregen, maar niet de hoedanigheid van echtgenoot of van erfgenaam in de rechte lijn heeft, zodat hij niet tot de door artikel 4, wet 16 mei 1900 opgesomde personen behoort;

Overwegende dat hij derhalve op overname geen aanspraak kan maken en het goed, dat niet behoorlijk kan worden verdeeld, openbaar dient te worden geveild;

.....

Op deze gronden,

De Rechtbank,

Verklaart de eis tot overname ongegrond.

BURGERLIJKE RECHTBANK VAN ANTWERPEN

2e Kamer bis. — 6 februari 1959.

Voorzitter: M. Wildiers.

Rechters: M.M. Blockx en Hernould.

Advocaten: Mrs. J. Mertens en H. Boonen.

Onrechtmatige daad. — Verkeersovertreding door een minderjarig bij zijn ouders inwonend kind. — Geen aansprakelijkheid van de ouders krachtens art. 1384, lid 2, B.W.

Uit het feit, dat een minderjarig kind een zelfs kennelijke overtreding op het verkeersreglement pleegt, mag geen gebrek aan toezicht of opvoeding vanwege de ouders afgeleid worden.

De omstandigheid, dat ouders hun elfjarige zoon alleen per fiets naar school laten rijden, levert in het tegenwoordig maatschappelijk verkeer, geen gemis aan toezicht op.

The Ocean t/ Vleugels.

Overwegende dat de eis van eerste aanlegster er toe strekt verweerder te horen veroordelen in betaling der sommen, welke zij als omnium-verzekeraar van tweede aanlegster, aan laatstgenoemde uitbetaalde tot dekking der schade aan dezès auto veroorzaakt ingevolge een verkeersongeval dat aan de foutieve handwijze van de minderjarige zoon van verweerder zou te wijten zijn; dat tweede aanlegster vergoeding vordert van de verletschade, spruitende uit zelfde ongeval;

Overwegende dat blijkens door de Procureur des Konings te Antwerpen onder nummer 18.658/57 zonder gevolg gerangschikt strafdossier, de elfjarige zoon van verweerder, Vleugels Ronny, op 13 april 1957, rond 14 u. per fiets het verplicht rijwielpad gelegen rechts van de Bredabaan te Brasschaat (gezien richting Nederland) bereed om dit ter hoogte van de Oudstrijderslei te verlaten en de rijbaan van de Bredabaan in de richting van de Oudstrijderslei over te steken dat de bestuurster Malef Paula, rijdende richting Nederland, haar personenauto «Cadillac» nog tijdig tot stilstand kon brengen doch de opvolgende bestuurder Van de Vyver; met het voor rekening van tweede aanlegster gevoerde taxivoertuig «Mercedes» terecht kwam tegen de achterzijde van de auto «Cadillac»; dat de auto «Mercedes» hierbij beschadigd werd;

Overwegende dat verweerder te vergeefs een reden van niet ontvankelijkheid van de eis formuleert «wens gebrek aan het bestaan van enig rechtstreeks feitelijk verband of rechtsverband»;

het overlijden aan de zoon Wellens, Felix-Carolus verhuurd waren;

4) dat huisraad, landbouwgerief en vee na het overlijden aan dezelfde zoon verkocht werden;

Overwegende dat de verzoeker Wellens Felix-Carolus alleen wil overnemen, de percelen Sectie E, nr 970/e, groot 4 a 50 (huis met grond), nr 970/f, groot 96 a 20 (bouwgrond), nr 971/b groot 22 a 70 (grond) en 815/a, groot 1 ha (weiland), alle afhangend van de gemeenschap Wellens-Peeters;

dat de verzoekster Regina Wellens, echtgenote Taels wil overnemen de overige goederen, nl de percelen sectie E, nr 2131, groot 28 a 60 (land), nr 2132, groot 48 a 90 (bouwgrond) afhangend van de gemeenschap en de percelen nr 2218/f, groot 71 a 30 (bos) en 2218/h, groot 50 a 30 (bouwgrond), eigen goederen van de cujus;

Overwegende dat noch de aanvraag tot overneming van Wellens Felix, noch deze van Wellens Regina grond is;

Overwegende dat inderdaad het recht van overneming niet deelbaar is en in zijn geheel dient uitgeoefend te worden, telkens als de over te nemen goederen deel uitmaken van een landbouwuittbating (cfr. Verbr. 8 maart 1928, Pas., I, 105; Verbr. 14 februari 1946, Pas., I, 72, met noot; Tijdschr. voor Not. 1948, blz. 47; Depage, T.V., Les Successions, nr 1063; J. De Zegher, Kleine Nalatenschappen, A.P.R., nrs 165 en volg.);

dat het behoud van de landbouwuittbating, zoals ze ten tijde van het overlijden van Wellens Benedict bestond, — hetgeen het voornaamste doel van de wet van 16 mei 1900 is, — niet mogelijk is wanneer niet al de gronden en al de bijhorigheden van het bedrijf samen met het woonhuis, in hun geheel door een of meer erfgenamen in rechtstreekse linie worden overgenomen;

Overwegende dat derhalve de overneming van het huis met enkele percelen grond, zonder de andere percelen, die van de uittbating deel uitmaken, in rechte niet aan Wellens Felix kan worden toegestaan;

dat evenmin aan Wellens Regina in rechte kan worden toegestaan het recht op overneming van slechts enkele andere percelen grond, zonder de woning en zonder de door de cujus gebruikte bijhorigheden van het bedrijf;

Overwegende dat daarenboven in verband met het perceel bos, nr 2218/f, groot 71 a 30, dient opgemerkt te worden dat een dennenbos niet het voorwerp van het recht tot overneming kan uitmaken, omdat het niet als grond, die voor de landbouw geschikt is, kan beschouwd worden en dus uitgesloten is (Verbr. 19 juni 1947, Pas., I, 288);

Om deze redenen :

In laatste aanleg beslissend; Verlenen verstek tegen Peeters Rosalia; Wellens, Maria-Rosalie-Bertha; Cantens, Albert en Wellens Maria-Anna-Ludovica, bij gebreke te verschijnen; uitsprekend op tegenspraak opzichts de andere partijen en de gehuwde verweersters voor gemachtigd houdend om in rechte te staan;

Verklaren de beide aanvragen tot overneming bij toepassing van artikel 4 van de Wet van 16 mei 1900 uitgaande van Wellens Felix en van Wellens Regina niet gegrond en veroordelen ieder van hen tot de helft der kosten van het geding, deze tot nog toe berekend op 41 frank, de kosten van registratie, uitgifte, betekening en tenuitvoerlegging van het onderhavig vonnis niet inbegrepen;

VREDEGERECHT TE NEERPELT

17 december 1959.

Rechter : M. A. Roelandts.

Advocaten : Mrs. Maris en Verhoeven.

Erfdienstbaarheden. — Recht van overgang. — Uitoefening van dit recht.

Een erfdienstbaarheid moet op de minst bezwarende wijze worden uitgeoefend. Aldus kent het B.W. aan de eigenaar van het lijdend erf het recht toe de erfdienstbaarheid te verleggen naar een andere plaats dan die waarop zij oorspronkelijk gevestigd was, op voorwaarde evenwel, dat de aangeboden nieuwe plaats aan de eigenaar van het heersend erf hetzelfde genot verschaft als de vroegere.

Artikel 700 B.W. gaat van het principe uit, dat een erfdienstbaarheid van nature ondeelbaar is. Daaruit volgt, dat zij bij de verdeling van het heersend erf noodzakelijk ten voordele van de gescheiden delen blijft voortbestaan. Om echter te beletten, dat daardoor de erfdienstbaarheid zou verzwaaard worden, is bepaald, dat de eigenaars van het verdeelde erf de overgang op dezelfde plaats moeten uitoefenen, zodat er slechts één overgang voor allen zal bestaan.

De eigenaar van het heersend erf bezit ook de bijkomende rechten, die nodig zijn tot het uitoefenen van zijn recht van erfdienstbaarheid. De eigenaar van het lijdend erf zal o.a. moeten dulden, dat op zijn erf werken worden uitgevoerd, noodzakelijk tot het uitoefenen en het behoud van het recht van erfdienstbaarheid met dien verstande evenwel, dat de daaraan verbonden onkosten uitsluitend ten laste van de eigenaar van het heersend erf vallen.

Gelet op de evolutie op technisch gebied mag worden aanvaard dat ook aan motorrijtuigen thans doorgang moet verleend worden, terwijl zulks vroeger slechts voor paard en kar of voor voetgangers het geval was.

Van Engeland t/ Bijnens.

Overwegende dat de vordering van eisers er toe strekt te horen zeggen voor recht dat verweerder aan verzoekers vrije en volledige doorgang zal verlenen over zijn eigendom en derhalve deze doorgang open en vrij zal maken en houden over gans zijn breedte, zulks ingeval een door titel gevestigde erfdienstbaarheid;

Overwegende dat in feite de eis er toe strekt het recht van doorgang naar de openbare weg ten behoeve van het ingesloten perceel A 774/y3 te Lommel te doen erkennen en de hindernissen die er zich op bevinden te doen ruimen;

Dat deze vordering steunt op de akte van Notaris Trouwers te Lommel, dd. 28.9.1896, waarin uitdrukkelijk gestipuleerd werd : « Het tweede lot (in casu Bijnens) zal behoorlijk weg en doorvaart moeten leveren aan de koper van lot vier en aan dezès rechtverkrijgende (in casu Consorten Van Engeland) »;

Overwegende anderzijds dat er op 2 november 1927, tussen de rechtsvoorganger van verweerder Bijnens en de rechtsvoorganger van de vrijwillig tussenkomende partij Verhoeven, een overeenkomst bij onderhandse akte, is tot stand gekomen waarbij tussen deze partijen werd bedongen dat een strook van drie meters breedte, liggende op hun respectievelijke eigendommen, wederkerig als doorgang zou dienen voor hen beiden en tevens voor Van Engeland;

Dat in werkelijkheid de erfdienstbaarheid verlegd werd en nu deels ten laste valt van de eigendom Verhoeven en deels ten laste van de eigendom Bijnens;

Dat deze toestand de vrijwillige tussenkomst van Verhoeven motiveert, die alzo de vrijwaring beoogt van zijn persoonlijke rechten ofwel de beveiliging nastreeft van rechten van de verwerende partij Bijnens, door dewelke hij in vrijwaring kan opgeroepen worden;

Overwegende dat ten tijde van het verlijden van de akte door Notaris Trouwers, d.w.z. in 1896, het perceel sectie A, Nr 774/y3 deel uitmaakte van een groter perceel, destijds gecadastreerd 774e, dat achteringelegen en ingesloten lag en als « bouwland » in de akte beschreven werd;

Overwegende anderzijds dat dezelfde akte vermeldt dat het tweede lot behoorlijk « weg en doorvaart » moet leveren aan lot 4; dat daaruit voortvloeit dat het oegrip « doorvaart » versterkt wordt door het begrip « weg », hetgeen alleszins schijnt te wijzen op het bestaan van een erfdienstbaarheid, welke aan het heersend erf een intensief gebruik ervan toelaat;

Dat bovendien in de akte van Notaris Trouwers, geen sprake is om deze erfdienstbaarheid expliciet te beperken tot de uitsluitelijke toegang van een « bouwland »; dat te dien tijde, d.w.z. in 1896, nog geen wetsvoorschriften inzake Stedebouw bestonden en het derhalve mogelijk bleef op een achterinliggend erf te bouwen, wanneer zulks niet uitdrukkelijk verboden werd, zoals in casu;

Overwegende derhalve dat redelijkerwijze niet kan volgehouden worden dat kwestieuze erfdienstbaarheid alleen zou gevestigd zijn ten bate van het heersend erf van aanleggers in zoverre dit een onbebouwd landeigendom is en blijft;

Overwegende dat de consoorten Van Engeland sindsdien twee woningen hebben gebouwd op lot vier; dat zolang deze toestand feitelijk en rechtmatig blijft bestaan, men in casu, voor een erfdienstbaarheid « sui generis » staat;

Dat het alzo past nader te onderzoeken of deze door titel gevestigde erfdienstbaarheid beantwoordt aan de normale exploitatie van het heersend erf o.a. wat de breedte ervan betreft; of de erfdienstbaarheid in casu niet bezwaard werd en of deze eigenhandig mocht verlegd worden, zoals in casu gebeurde;

Overwegende dat de erfdienstbaarheid op de minst bezwarende wijze dient uitgeoefend te worden; dat om die reden ons Burgerlijk Wetboek aan de eigenaar van het lijdend erf het recht verleent de erfdienstbaarheid te verleggen naar een andere plaats dan die waarop zij oorspronkelijk gevestigd was, op voorwaarde echter dat zulks voordelig is voor deze laatste en dat de nieuwe plaats welke aangeboden wordt, de eigenaar van het heersend erf hetzelfde genot verleent als de eerste; (Cfr. Limpens, Handboek der erfdienstbaarheden, Nr 24, p. 59);

Overwegende dat zulks zelfs zou waar zijn indien de aangeboden plaats op een ander erf, dat aan de eigenaar van het dienstbaar erf toebehoort, moest gelegen zijn; (Kluyskens, Zakenrecht, Nr 394, p. 379);

Overwegende dat de aanleggers ter zitting hebben toegegeven geen schade te hebben ondervonden door de verlegging der erfdienstbaarheid, welke momenteel, deels op de eigendom van verweerder Bijnens en deels op de eigendom van de tussenkomende partij Verhoeven ligt; dat bovendien het lijdend erf Bijnens reeds is toegebouwd op de oorspronkelijke toegewezen plaats der erfdienstbaarheid;

Dat derhalve het billijk voorkomt dat de erfdienstbaarheid in casu mag blijven liggen op de nieuwe plaats, zoals ze nu ligt, d.w.z. deels op het perceel, sectie A, nr 774, p2 en deels op perceel nr 774, n3;

Overwegende bovendien dat aanleggers geen bezwaar maken tegen de actuele breedte van drie meters; dat derhalve de breedte van kwestieuze erfdienstbaarheid op drie meters mag vastgesteld worden;

Overwegende dat art. 700 B.W. van het principe uitgaat dat een erfdienstbaarheid van nature ondeelbaar is, zodat zij, bij de verdeling van het heersend erf — zoals in casu gebeurde —, noodzakelijk ten voordele van elk van de delen blijft voortbestaan; dat anderzijds, om te beletten dat hierdoor de erfdienstbaarheid van overgang betreft, al diegenen die als eigenaar van een deel van het erf, de overgang op dezelfde plaats moeten uitoefenen zodat er maar éénzelfde weg voor allen zal bestaan! (Cfr. Kluyskens, Zakenrecht, Nr 393);

Overwegende dat zulks in casu geschiedde en er derhalve geen sprake is van het bezwaren der erfdienstbaarheid;

Overwegende bovendien dat de eigenaar van het heersend erf al de bijkomende rechten bezit, die noodzakelijk zijn tot het uitoefenen van zijn recht van dienstbaarheid;

Overwegende dat de eigenaar van het lijdend erf moet dulden al wat de dienst van het heersend erf vereist; alzo mag hij door eigen daad geen hinderpaal in de weg stellen bij het uitoefenen van de dienstbaarheid; hij zal ook moeten dulden dat op zijn goed die werken verricht worden, die noodzakelijk zijn tot het uitoefenen en behoud van dit recht, met dien verstande dat de kosten uitsluitend ten laste komen van hem in wiens voordeel de erfdienstbaarheid bestaat; (Cfr. Limpens, Handboek der Erfdienstbaarheden, Nr 24, p. 58 en 59);

Overwegende derhalve dat de doorgang, zelfs met motorvoertuigen, om de normale bewoning en exploitatie van het heersend erf mogelijk en menselijk te maken, steeds toegelaten zal zijn voor al de mede-eigenaars van het heersend erf en tevens voor al diegenen die in opdracht, als indeplaatsgestelden van de medeëigenaars van voornoemd erf bijdragen tot wat normaal geboden zou zijn voor eerlijke, in zaken loyale families; alzo zullen deze laatsten o.m. redelijkerwijze noodzakelijke bestellingen of bezoeken ten huize mogen verwachten, zulks rekening houdend met het heden-daags confort in verband met de elementaire familie-noodwendigheden, maar tevens met het privé-karakter van deze servitudeweg; dit alles voor zover zulks als bijkomende rechten van de eigenaar van het heersend erf kan aangezien worden en dat deze accessoria noodzakelijk zijn tot het uitoefenen van het recht van kwestieuze erfdienstbaarheid « sui generis »;

Overwegende dat verweerder Bijnens zich ter zitting akkoord verklaarde met genoemde voorstellen op voorwaarde dat de gevolgde weg een privé-weg zou blijven, door er uiterlijk het kenteken van aan te brengen, zulks op kosten van aanleggers; dat de tussenkomende partij Verhoeven, anderzijds het recht van doorvaart der consoorten Van Engeland erkent, doch formeel de toegang « voor auto's » op genoemde erfdienstbaarheid wil verbieden; dat dit laatste punt dan ook het mogelijk akkoord onder partijen deed afspringen;

Overwegende dat rekening houdend met de evolutie op mechanisch gebied, er billijkerwijze mag aangenomen worden dat aan een motorvoertuig, in casu een auto, op het huidig ogenblik normaal doorgang moet verleend worden op de bestaande erfdienstbaarheid, daar waar dit vroeger slechts werd toegestaan voor paard en kar of voetgangers; dat derhalve het gebruik van auto's, in de brede zin, voorzeker binnen de grenzen blijft van de noodwendigheden voor dewelke de erfdienstbaarheid in casu gevestigd werd;

Tegeneis van de tussenkommende partij Verhoeven :

Overwegende dat deze partij verzoekt uitdrukkelijk te bepalen dat de kwestieuze erfdienstbaarheid enkel dient tot doorvaart van de rechthebbende eigenaars van het heersend erf doch dat derden, noch de aanleggers of hoofdeis voor hen, enig recht op doorgang kunnen doen gelden en alle publiek verkeer kan verboden worden;

Overwegende dat uit de hierboven uiteengezette beschouwingen blijkt dat de tegeneis alle grond mist, uitgenomen voor het feit dat de weg in casu niet feitelijk mag openstaan voor het openbaar verkeer;

Overwegende bovendien dat verweerder Bijns met aanleggers akkoord ging, doch dat de houding van de zelfstandig tussenkommende partij Verhoeven dit akkoord niet liet tot stand komen; dat alzo billijkheidshalve de drie/vierden der kosten van het huidig geding ten laste zullen gelegd worden van laatstgenoemde partij;

Overwegende eindelijk dat uit de tegensprekelijke behandeling der zaak blijkt dat het meerdere gevorderde als niet bewezen en ongegrond voorkomt en dient afgewezen;

Om deze redenen :

Geven akte aan eisers dat zij hun eis schatten op 3.000 fr. voor wat de bevoegdheid en de aanleg betreft;

Wij, Vrederechter, rechtdoende op tegenspraak;

Verlenen akte van de vrijwillige tussenkomst in onderhavig geding aan Verhoeven Jozef;

Zeggen voor recht dat verweerder Bijns en de tussenkommende partij Verhoeven gehouden zijn aan verzoekers vrije en volledige doorgang te verlenen over hun percelen, gelegen te Lommel gekadastraerd sectie A, nrs 774/p2 en 774, n3, en dat deze weg een breedte van drie meters zal hebben;

Veroordelen partijen Bijns en Verhoeven, deze doorgang, zoals hij nu bestaat op hun percelen, open en vrij te maken en te houden over gans zijn breedte en lengte; en bij gebreke zulks te doen binnen de acht dagen van de betekening van het huidig vonnis, machtingen verzoekers, van nu af voor alsdan, zelf de weg vrij te maken en alle belemmeringen welke zich er op mochten bevinden, te doen verwijderen op kosten, last en risico van partijen Bijns en Verhoeven, bedoelde kosten invorderbaar zijnde op eenvoudig vertoon der kwijtingen;

Verklaren de eis voor het overige ongegrond, wijzen eisers af van hun meerdere aanspraken;

Rechtdoende over de tegeneis van de tussenkommende partij Verhoeven :

Zeggen voor recht dat de doorgang, zelfs met motorvoertuigen, om de normale bewoning en exploitatie van het heersend erf mogelijk en menselijk te maken, steeds toegelaten zal zijn voor al de mede-eigenaars van het heersend erf en tevens voor al diegenen die in opdracht, als indeplaatstgestelden van de medeëigenaars van voornoemd erf, bijdragen tot wat normaal geboden zou zijn voor eerlijke, in zaken loyale families, zodat deze o.a. redelijkerwijze noodzakelijke bestellingen of bezoeken ten huize mogen verwachten, zulks rekening houdend met het hedendaags confort in verband met de elementaire familienoodwendigheden, maar tevens met het privé-karakter van deze weg; dit alles voor zover zulks als bijkomende rechten van de eigenaar van het heersend erf kan aangezien worden en dat deze accessoria noodzakelijk zijn tot het uitoefenen van het recht van deze erfdienstbaarheid « sui generis »;

Zeggen voor recht dat genoemde weg « feitelijk »

niet mag openstaan voor het openbaar verkeer; veroordelen derhalve aanleggers er het uiterlijk kenteken van privé-weg op aan te brengen, zulks op hun kosten;

Verklaren de tegeneis voor het overige ongegrond; wijzen het af;

Veroordelen de tussenkommende partij Verhoeven tot drie/vierden en de verweerder Bijns tot een/vierde der kosten van het geding;

Verklaren het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tengestaande de aanwending van enig rechtsmiddel en zonder borg, uitgenomen voor wat de kosten betreft.

**ARBEIDSGERECHT IN HOGER BEROEP
TE BRUSSEL**

Kamer voor Bedienden. — 20 januari 1959.

Voorzitter : M. C. De Swaef.

Advocaat : Mr. A. Schmit.

Bediendenkontrakt. — Doorzending van bediende. — Vaste vergoeding bij kontraktbreuk. — Geen recht op gezinsvergoedingen.

Een bediende kan slechts gezinsvergoedingen ontvangen in zover hij door een dienstkontrakt verbonden is of werklozensteun geniet, daaruit kan echter niet besloten worden dat die vergoedingen als uit het dienstkontrakt verworven voordelen dienen beschouwd te worden.

Deze voordelen maken geen deel uit van het loon en bij kontraktbreuk dient slechts de vaste vergoeding bepaald door de wet op het bediendenkontrakt, uitbetaald te worden.

Co. Lilly t/ Van de Zande.

Overwegende dat naar de vorm regelmatig is en tot geen enkele grond van niet ontvankelijkheid aanleiding geeft het hoger beroep gericht tegen voormeld vonnis van de Werkrechtensraad te Leuven, waarbij appellante wordt veroordeeld om aan geïntimeerde te betalen de som van 2.340 frank, hetzij het bedrag van de kinderbijslagen en van de vergoeding voor moeder aan de haard waarop hij recht zou gehad hebben moest hij hebben mogen blijven werken;

Overwegende dat de eerste rechter zijn beslissing steunt op de overweging dat het recht van de bediende op gezinsvergoedingen uit de overeenkomst zelf spruit en dat dienvolgens geïntimeerde, die wegens het feit van zijn doorzending geen gezinsvergoeding heeft genoten, recht heeft om de door hem gevorderde bedragen;

Overwegende dat vermelde voordelen geen deel uitmaken van het loon;

Overwegende dat de wet op het bediendencontract forfaitair de vergoeding bepaalt, die bij contractbreuk, dient uitbetaald, vergoeding welke, in casu, gelijk is aan het loon van drie maanden;

Overwegende dat zo geïntimeerde slechts gezinsvergoedingen kan ontvangen in zover hij door een dienstcontract verbonden is of werklozensteun geniet, daaruit echter niet kan worden besloten dat die vergoedingen dienen beschouwd als voordelen verworven in-gevolge het dienstcontract;

dat inderdaad die vergoedingen worden uitgekeerd op grond van wets- en reglementaire bepalingen aan hen die door een dienstcontract verbonden zijn of werklozensteun ontvangen;

dat dieningevolge de vordering van geïntimeerde als niet gegrond voorkomt;

Om deze redenen,

Het Arbeidsgerechthof te Brussel, Kamer van be-
dienden,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 op
het gebruik der talen in gerechtszaken;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk en gegrond;

Vernietigt dienvolgens het bestreden vonnis en ver-
wijst geïntimeerde in de kosten zowel van eerste aan-
leg als van hoger beroep.

BIBLIOGRAPHIE

Nederland

- Karmelk P.*, Suikerwet 1924, Gorinchem, J. Noorduijn & Zoon. De belastingwetgeving onder red. van P. Karmelk.
- Klein J.*, Enige opmerkingen over art. 17 B.W. Openbare les, Groningen, J.B. Wolters.
- Knol J.G.*, Enkele aspecten van het vraagstuk der rechtvaardige inkomstenverdeling, Openbare les, Haarlem, De Erven, F. Bohn.
- Poelje G.A. van*, Positie en verantwoordelijkheid van de ambtenaar. In verband met het rapport van de staatscommissie Status ambtenaren. Voordracht voor een studiekering van het Instituut voor bestuurswetenschappen op 17 juni 1959, Alphen aan den Rijn, N. Samson.
- Schendstok B.*, Fiscale winstbegrippen in Nederland. Deventer, E.E. Kluwer.
- Veegens D.J.*, Cassatie in burgerlijke zaken. Zwolle, W. E.J. Tjeenk Willink.
- Wempe A.A.*, Belastingrecht voor het examen moderne bedrijfsadministratie en het staatspraktijkdiploma. Purmerend, J. Muusses.
- Zadel A.*, De invordering van waterschapsbelastingen, IJmuiden, Vermande Zonen.
- Drielsma H.A.*, Het fiscale aspect van gemengde contracten. Openbare les. Deventer E.E. Kluwer.

Frankrijk

- Baglin P.R.*, Manuel pratique du producteur d'assurance, Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.
- Bastian D.*, Les Fusions et scissions de sociétés, Lib. Techniques.
- Billy J.*, Les Techniciens et le pouvoir. Presses Universitaires de France.
- Blamont E.*, Le Parlement dans la Constitution de 1958, Lib. Techniques.
- Demichel A.*, Le Contrôle de l'Etat sur les organismes privés. Essai d'une théorie générale. Deux tomes. Préf. de J.M. Auby, Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.
- Liet - Veaux G., Michenet R. et Pollet R.*, Urbanisme. Permis de construire. - Lotissement. Lib. Techniques.
- Peureux G.*, Le Haut-Conseil de l'Union française. Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.
- Rivéro J. et Savatier J.*, Droit du travail, 2e édit. Pres-
ses Universitaires de France.
- Rousselet M.*, Histoire de la justice, Presses Universi-
taires de France.
- Ruzié D.*, Les agents des personnes publiques et les
salariés en droit français, Lib. Générale de Droit
et de Jurisprudence.

Vergnaud P., Les Transports routiers internationaux,
Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.

Waline M., Droit administratif, Edit. Montchrestien.

Engeland

- Ascap*, Copyright Law Symposium. Columbia U.P.
- Clarke A.D. Russell*, Copyright in Industrial Designs,
Sweet & M.
- Cohen F.S.* Ethical Systems and Legal Ideals, Cornell
U.P.
- Daichers L.*, Russians at Law, M. Joseph.
- Dressler D.*, Practice and Theory of Probation and
Parole, Comumbia U.P.
- Fisher J.*, The Art of Detection, Mayflower.
- Francis W.B.* Canadian Co-operative Law, Sweet & M.
- Harney M.L. & J.C. Cross*, The Informer in Law En-
forcement, Blackwell.
- Harris, Seymour Frederick*, Criminal Law, Sweet & M.
- Kock G.D.*, Manual of Legal Citation. Russell.
- Offord R.S.* Index to Highways Act. Contractors Re-
cord.
- Osborne Bertram*, Justice of the Peace, Sedgell,
Shafiesbury, Dorset.
- Plucknett T.F.T.*, Edward I. and Criminal Law, Camb.
U.P.
- Sassoon D.M.F.O.B.*, Contracts, Stevens & Sons.
- Stevens T.M.* Mercantile Law, 13 r.e. Butterworth.
- Symons J.A.*, Reasonable Doubt, Cresset P.
- Whitch M.P.*, Outline Parliamentary Profiles, Somaili
Rd.

Duitsland

- Bartholomeyczik Horst*, Erbrecht, Ein Studiebuch, 4.
Aufl. München u. Berlin, Beck, 1960.
- Coing Helmut*, Die juristischen Auslegungsmethoden
und die Lehren der allgemeinen Hermeneutik. -
Köln u. Opladen, Westdt. Verl., 1959.
- Ehling J. u. Joachim W. Gaffke*, Verjährungsfristen
des Auslandes im Zivil- und Handelsrecht. - Berlin,
E. Schmidt, 1959.
- Enneccerus Ludwig, Theodor Kipp u. Martin Wolff*,
Lehrbuch des bürgerlichen Rechts Bd. I, Halbbd.
2 - Tübingen, Mohr Siebeck, 1960.
- Fromme Friedrich Karl*, Von der Weimarer Verfassung
zum Bonner Grundgesetz, Die verfassungspolit.
Folgerungen d. Parlamentar. Rates aus Weimarer
Republik u. nationalsozialist. Diktatur, Tübingen;
Mohr Siebeck, 1960.
- Jellinek Walter*, Der fehlerhafte Staatsakt und seine
Wirkungen, Eine verwaltungs- u. prozessrechtl.
Studie, Tübingen, Mohr, 1908, Unveränd. Nachdr. -
Aalen, Scientia Antiquariat, 1958.
- Kirchheimer Otto*, Gegenwartsprobleme der Asylge-
währung. - Köln u. Opladen, Westdt. Verl. 1959.
- Loewenstein Karl*, Verfassungsrecht und Verfassungs-
praxis der Vereinigten Staaten. - Berlin, Göttin-
gen, Heidelberg. Springer, 1959.
- Peters Horst, Theodor Sautter u. Richard Wolff*, Kom-
mentar zur Sozialgerichtsbarkeit, Ausführl. Erl.
zum Sozialgerichtsgesetz, Aufl. Losebl. - Ausg.
Nachtr. Stuttgart, Kohlhammer, 1959-60.

Oostenrijk

- Beichele Anton*, Bayerisches Forstrechtgesetz. Ein-
führung u. Kommentar, Van Anton Beichele, An-
ton Foag, München, Bonn, Wien, Bayerischer
Landwirtschafts Verl. 1960.
- Hans Josef*, Dynamik und Dogma im Islam. Zeitge-
mässe Randglossen zur Rechts- Staats- u. Sozial-
ordnung. Leiden, Brill, 1960.
- Magerstein Willy*, Der Anspruch der Heimatvertriebe-

nen und Flüchtlinge auf Entschädigung ihres in den Ostblockstaaten konfiszieren Vermögens sowie der Entschädigungsanspruch der Umsiedler gegen die Westdeutsche Bundesrepublik mit besonderer Berücksichtigung der in Österreich eingebürgerten oder ansässig gewordenen Personen einschliesslich der Ansprüche der Altösterreicher, Wien, Sudeten deutsche Landsmannschaft Österreichs, 1959.

Rechtslexikon, Handbuch des österr. Rechtes, f. die Praxis, Hrsg. v. Ferdinand Maulfashl, Walter Schuppich U. f. Stägel unter Mitw. zahlr. Fachleute, Loseblatt-Sammlung, Lfg. Wien, Hollinek, 1959.

TAALKUNDIGE KRONIEK

MARGINALIA

(R.. 6-9-1959)

Il n'est pas inutile de rappeler qu'il suffit souvent d'un seul mot employé à contre-sens, d'une construction fautive ou d'une prononciation barbare pour marquer définitivement l'auteur de l'une de ces incon-séquences.

(Ad. V. Thomas in Dictionnaire des difficultés de la langue française, Paris, Larousse, 1956, p. XI)

1. «... dat vooral dit voorbehoud niet, zoals het op dergelijke bescheiden gebeurt, op *verlegene* wijze in de gedrukte tekst werd *ingelijfd* hetgeen *eraan* vooral het kenmerk van een « clause de style » zou *toekennen*.

— *verlegen* heeft allerlei betekenisnuances die neerkomen op de gedachte « geen raad weten (met iets, om iets verlegen zitten, in verlegenheid verkeren, enz.). Het woord is hier dus blijkbaar slecht gekozen.

Heeft men het Franse « *confusément* » of iets dergelijks verkeerd vertaald? Wat men er heeft mee willen beduiden is in elk geval duister...

— *ingelijfd* — Van Dale geeft inderdaad als verklaring « invoegen, inlassen » en schrijft hiervoor tussen haakjes « een zaak ». Kan men zeggen dat « dit voorbehoud » een zaak is? In elk geval doet « *ingelijfd* » in dit verband ongebruikelijk aan en ware beter vervangen door « *opgenomen* » of « *ingelast* » naaargelang van het geval.

— *toekennen* laat veronderstellen dat het toegekende gevraagd werd, of een gunst uitmaakt; in elk geval iets waaraan de ontvanger waarde hecht en waar hij eigenlijk geen recht op heeft. Het is een woord met een bepaalde gevoelswaarde. Neutraal en beter had « *geven* » hier geklonken.

— *eraan* — dit woord dient gesplitst te worden; « *aan* » komt dan na « *zou* ».

2. « Dat de verhoudingscijfers *der* alcoholgehalte... » — *gehalte* is onzijdig — dus « *van het* ».

3. « ... met *rechterlijke* intresten en de kosten.

Met de woorden *gerechtelijk* en *rechterlijk* wordt bij ons veel geknoeid, sommigen drijven het zover dat zij het monster *gerechterlijk* baren, wat de Frans geschoolde geesten van onze intellectuelen die het met het Nederlands goed menen, volledig in de war brengt. Voor deze laatste, enkele woorden verklaring :

De verwarring vindt haar oorzaak in de armoede van het Frans dat, eigenaardig genoeg voor wie steeds het tegenovergestelde gedacht heeft, voor zeer veel verwante gedachten en nuances slechts één woord heeft (Wie zich hiervan wil overtuigen hoeft o.a. slechts het boek van J. Becquart, *Les mots à sens multiples dans le Droit civil français* (Parijs, P.U.F.) te lezen).

Judiciaire geeft in het Nederlands :

1) « *Gerechtelijk* » 2) « *Rechterlijk* »

en wij hebben er nog een derde « *Rechtelijk* » dat ook een nuance van het Franse kan weergeven.

De betekenisnuances van deze drie termen lopen nu wel ietwat door elkaar (tengevolge van vertaling uit het Frans?) maar, volgens het woordenboek krijgen wij toch volgend onderscheid :

Gerechtelijk : 1. van het Gerecht uitgaande; b.v. gerechtelijk onderzoek (dus ook « *gerechtelijke* politie »).

2. betrekking hebbend op het gerecht; bv. gerechtelijke geneeskunde.

3. voor het gerecht geschiedend; bv. een gerechtelijk verhoor.

Rechterlijk : behorend tot, eigen aan, betrekking hebbend op een rechter of het rechtswezen. Hier is dus vooral het verband met de rechter en zijn taak te zien.

bv. rechterlijke waardigheid, macht; een rechterlijk vonnis, bevel; ook de rechterlijke organisatie waarvoor men evengoed (of misschien nog beter) « *gerechtelijke* organisatie » zou kunnen zeggen (organisatie van het rechtswezen).

Rechtelijk : deze derde, minder gebruikte term, geeft

1) gerechtelijk in sommige gevallen, en

2) volgens het recht : b.v. iets rechtelijk bezitten.

Volledigheidshalve voegen wij hier de verwante term « *juridisch* » bij, of « *rechtskundig* », waarvoor het Frans « *juridique* » heeft.

Om nu, vooral voor in het Nederlands ongeschoolden, alle dubbelzinnigheid uit te sluiten zou men « *gerechtelijk* » kunnen schrijven als het gaat om het gerecht in het algemeen, « *rechterlijk* » als het gaat om de persoon of de activiteit van de rechter en « *rechtskundig* » als het gaat om de rechtswetenschap.

4. « *Verwijst* » de zaak naar de eerste rechter om verdere behandeling ... »

— Voor « *verwijzen* » had men nu het zo dikwijls ongepast gebruikte « *verzenden* » (figuurlijk voor het dossier, enz...) kunnen schrijven.

Men verwijst een persoon, geen zaak.

— « *om* » zou hier beter vervangen worden door « *tot* » of « *ter* », eventueel « *voor* ».

5. « ... vernietigt het vonnis a quo *voor wat* betreft de veroordeling ... »

— de taalzuiveraars hebben al zo dikwijls geschreven dat « *voor wat betreft* » een te letterlijk vertaling is van « *en ce qui concerne* »; in het Nederlands laat men die « *voor* » er af.

6. « Overwegend dat het bewijs *te leveren* is door ... »

— De uitdrukking « *est à* » ... evenals de Duitse « *ist zu* », betekent een « *moeten* ». De overeenstemmende Nederlandse vertaling « *is te* ... » betekent daarentegen een mogelijkheid, een « *kunnen* » (bv. dit brood is niet te eten; het is te verstaan ...)

Men had dus moeten schrijven « *dient geleverd te worden door* ... » en men heeft eigenlijk geschreven « *kan geleverd worden* ... »

MEDEDELINGEN

Belgische Vereniging voor het Europees Recht

De eerste jaarlijkse algemene vergadering van deze vereniging werd op 26 maart 1960 onder leiding van dhr L. Hendrickx gehouden, op het Interuniversitair Centrum voor Rechtsvergelijking, 11, Jean Jacobsplein te Brussel.

In het verslag van de beheerraad werd vermeld dat het aantal leden tot 47 gestegen is, waaronder 22 advocaten, 20 magistraten, 17 hooglerars en 2 juridische raadgevers.

De Vereniging staat open voor alle belgische juristen die voor het europees recht enige belangstelling koesteren.

Dergelijke verenigingen bestaan in Frankrijk, Italië en in het Groot-Hertogdom Luxemburg, en zullen binnenkort in Nederland en West-Duitsland worden gesticht.

De aanwezige leden hebben eenparig de beheerraad herkozen, te weten de heren :

J. Constant, eerste advocaat-generaal bij het Hof van Beroep te Luik;

W. Ganshof van der Meersch, advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie;

M. Grégoire, advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel;

L. Hendrickx, voorzitter bij het Hof van Beroep te Brussel;

J. Limpens, professor aan de Universiteiten te Gent en te Brussel;

G. Van Hecke, professor aan de Universiteit te Leuven;

Ch. Van Reepinghen, Koninklijk Commissaris voor de gerechtelijke hervorming;

J. Van Rijn, professor aan de Universiteit te Brussel.

Als sekretaris en schatbewaarder werden respectievelijk de heren J.M. Piret, substituut-prokureur des Konings en R. Drion, adjunkt-referendaris bij de Handelsrechtbank te Brussel, herkozen.

Na kennis te hebben genomen van verscheidene door de franse en italiaanse verenigingen verstrekte inlichtingen, heeft de vergadering het programma van de werkzaamheden goedgekeurd, te weten namelijk :

— Inventaris van de juridische problemen door de Economische Gemeenschap gesteld en van de instellingen die ze bestuderen;

— Voortzetting van de studie door een bijzondere commissie van de publiciteit en de uitvoering in de landen behorende tot de E.E.G. van de vonnissen van faillietverklaring;

— Deelneming aan de bijeenkomsten die te Parijs en Nice in mei en juni 1960 zullen plaats hebben, over het europees statuut der naamloze vennootschappen en over de aansprakelijkheid van de vervoerder.

Tenslotte hield dhr Dieu, directeur van de afdeling «Aanpassing der Wetgevingen» bij de E.E.G., een belangwekkende lezing over de toepassing door deze dienst van artikelen 100 tot 102 van het Verdrag van Rome, die de samenordering van de nationale wetgevingen voorzien in verband met de inrichting en de ontwikkeling van de Gemeenschappelijke Markt.

J. M. Piret

XVe Internationaal Congres der Lokale Machten.

Het XVe Internationaal Congres der Lokale Machten zal gehouden worden te Tel-Aviv in Israël van 16 tot 23 november 1960. Dit congres wordt georganiseerd door de Internationale Unie der Steden en Lokale Machten in nauwe samenwerking met de regering van Israël, de steden Tel-Aviv, Haifa en Jeruzalem en de Unie der Lokale Machten in Israël. Als onderwerp staat aan de dagorde de bespreking van «De taken der lokale machten in de in ontwikkeling zijnde gewesten».

Dit thema is een van de belangrijkste dat thans wordt besproken in het midden der lokale machten over gans de wereld. Meerdere aspecten ervan zullen ingeleid worden door preadviseurs uit landen gekozen tussen de verschillende streken van de wereld. Men zal zich hoofdzakelijk bezighouden met de ontwikkeling van de landbouw, van de nijverheid, alsook met de sociale en culturele aanpassing van de bevolking. De preadviezen voor het congres van Tel-Aviv zullen handelen over de rol der lokale machten in de uitvoering der projekten tot uitbreiding, de administratieve weerslag van de nieuwe taken die uit deze projekten zullen voorspruiten en de lokale initiatieven voor het aanmoedigen van de sociale en culturele aanpassing der bevolking aan de grondige wijzigingen die voorkomen in de streek waarin deze bevolking leeft.

De uitnodigingen tot het XVe Internationaal Congres der Lokale Machten worden verzonden door de Internationale Unie der Steden en Lokale Machten te 's Gravenhage door bemiddeling van de aangesloten verenigingen over gans de wereld. Voor meerdere inlichtingen kan men zich wenden tot de Internationale Unie der Steden en Lokale Machten, Paleisstraat, 5, 's Gravenhage, Nederland. Men kan inschrijven als deelnemer aan het congres tot 15 juni 1960.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad, jrg. 1960. - nr 13 :

W. Ritman, Een omstandigheid, die mede de strafmaat bepaalt ? — W.P.C. Knuttel, Echtscheiding wel bij rekwest. — M.L.D. Van Walssem, Een omschrijving van «geestesziekten» in de Engelse wet. — H.N. Brauns, De deurwaarder. — H.J. Marius Gerlings, Deurwaarder-Advocaat. — J.W. Van Der Zanden, De noodwachtplicht is niet in strijd met de mensenrechten.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jrg. 1960 - nr 4623 :

G. de Grooth, De twee zuilen van het nieuwe recht der gemeenschap van goederen (I). — S. Klein, Voorwaardelijke rechten en wilsrechten in de Successiewet 1956.

Journal des Tribunaux, jrg. 1960 - nr 4272 :

P. Sivadon, Le malade mental dans la société contemporaine.

La Revue Administrative, jrg. 1960 - nr 73 :

F. Mejan, L'Etat et l'Eglise Catholique (II). — J. Marion, Protection civile et aménagement du territoire. — J. Caritey, Note sur le personnel des Ministères en 1793.

Recueil Dalloz, jrg. 1960 - nr 12 :

Rechtspraak.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad